

**FİNANSAL TUTUM VE DAVRANIŞLARIN
DEMOGRAFİK FAKTÖRLER AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ: TEKNOPARK
ÇALIŞANLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

**2022
YÜKSEK LİSANS
GİRİŞİMCİLİK**

Semanur KARABUDAK

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Hasan UYGURTÜRK**

**FİNANSAL TUTUM VE DAVRANIŞLARIN DEMOGRAFİK FAKTÖRLER
AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: TEKNOPARK ÇALIŞANLARI
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Semanur KARABUDAK

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Hasan UYGURTÜRK**

**T.C.
Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Girişimcilik Anabilim Dalında
Yüksek Lisans Tezi
Olarak Hazırlanmıştır**

**KARABÜK
Ocak, 2022**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	4
DOĞRULUK BEYANI	5
ÖNSÖZ	6
ÖZET	7
ABSTRACT.....	8
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	9
ARCHIVE RECORD INFORMATION	10
KISALTMALAR	11
ARAŞTIRMANIN KONUSU	12
ARAŞTIRMANIN AMACI VE KATKISI.....	12
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	12
ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM	13
ANA KÜTLE VE ÖRNEKLEM	14
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR	14
BİRİNCİ BÖLÜM	15
FİNANSAL DAVRANIŞ VE FİNANSAL TUTUM	15
1.1. Finansal Davranış	15
1.2. Finansal Tutum	17
1.3. Finansal Davranış ve Finansal Tutum Arasındaki İlişki	18
1.4. Finansal Davranış Ve Finansal Tutumun Unsurları	21
1.5. Finansal Davranış ve Finansal Tutumun Yatırımlar Açısından Önemi....	28
1.6. Finansal Okuryazarlık Kavramı ve Önemi	29
İKİNCİ BÖLÜM.....	33
TEKNOPARK KAVRAMI VE TEKNOPARKLAR.....	33
2.1. Teknopark Kavramıyla İlişkili Kavramlar	34
2.1.1. Bilim Parkı	36
2.1.2. Kulukça Merkezi	37
2.1.3. Yenilik Merkezi	39

2.1.4. Araştırma Parkı.....	40
2.1.5. Teknoloji Geliştirme Bölgesi	40
2.2. Teknoparkların Sağladığı Faydalar	40
2.3. Teknoparklar ve Kalkınma	45
2.4. Teknoparkların Kuruluş Modelleri	45
2.4.1. Mülkiyete Dayalı Kuruluş Modeli	45
2.4.2. Fonksiyona Dayalı Kuruluş Modeli.....	46
2.5. Dünyada ve Türkiye’de Teknopark Uygulamaları.....	47
2.6. START-UP Kavramı	52
2.7. Dünya’da ve Türkiye’de Start-Upların Kurulum Aşamaları.....	53
2.8. START-UP Teşvikleri.....	54
2.9. Literatür Taraması	55
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	59
TEKNOPARK ÇALIşANLARININ FİNANSAL TUTUM VE	
DAVRANIşLARINI ÖLÇMEYE YÖNELİK BİR ARAşTIRMA.....	59
3.1. Yöntem	59
3.1.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı	59
3.1.2. Araştırmanın Ana Kütlesi ve Örnekleme	59
3.1.3. Araştırmanın Hipotezleri.....	60
3.1.4. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi	61
3.1.5. Araştırmada Kullanılan Ölçekler	61
3.1.6. Araştırmanın Analiz Yöntemi.....	62
3.2. Bulgular.....	62
3.2.1. Demografik Özelliklerle İlgili Bulgular.....	62
3.2.2. Tanımlayıcı Değerlerle İlgili Bulgular.....	64
3.2.3. Normal Dağılım Analizine İlişkin Bulgular	65
3.2.4. Güvenilirlik Analiziyle İlgili Bulgular	66
3.2.5. Demografik Özelliklere Göre Fark Testleri.....	66
SONUÇ	76
KAYNAKÇA.....	79
TABLolar LİSTESİ	85
GRAFİKLER LİSTESİ.....	86
şEKİLLER LİSTESİ	87

EKLER	88
Ek-1: Anket Formu	88
ÖZGEÇMİŞ	90

TEZ ONAY SAYFASI

Semanur KARABUDAK tarafından hazırlanan “FİNANSAL TUTUM VE DAVRANIŞLARIN DEMOGRAFİK FAKTÖRLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: TEKNOPARK ÇALIŞANLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Hasan UYGURTÜRK .....
Tez Danışmanı, Girişimcilik Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Girişimcilik Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 20/01/2022

Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu) İmzası

Başkan : Doç. Dr. Hakan VARGÜN (KBÜ) .....

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Berk YILDIZ (BEÜN) .....

Üye : Prof. Dr. Hasan UYGURTÜRK (KBÜ) .....

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Hasan SOLMAZ .....
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntılarını intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Semanur KARABUDAK

İmza :

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesi için benimle değerli bilgilerini paylaşan, ne zaman kendisine ihtiyaç duysam bana zamanını ayırıp büyük bir sabırla ve ilgiyle yardımcı olabilmek adına elinden gelenin fazlasını sunan, güler yüzünü, samimiyetini benden esirgemeyen ve gelecekteki akademik hayatımda da bana verdiği değerli bilgilerden faydalanacağımı, gösterdiği yollardan ilerleyeceğimi düşündüğüm, emeklerine sonsuz saygı duyup, sonsuza kadar minnettar kalacağım danışman hocam sayın Prof. Dr. Hasan UYGURTÜRK hocama, benimle tecrübelerini paylaştığı, beni en iyisini yapabilmem için yönlendirdiği ve bu tezin oluşmasında büyük bir katkı sağladığı için teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans döneminde ders aldığım Karabük Üniversitesi'nin kıymetleri hocalarına teşekkürlerimi sunarım. Araştırmaya katılmayı kabul eden, zaman ayıran, formu özenle dolduran, bu çalışmayı yapmama fırsat sunan teknopark yönetimine, teknopark bünyesinde bulunan firmalara ve teknopark çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım. Beni yetiştiren, gözünden sakınan, benimle ilgili hep en iyisini hayal eden, hayatımda ki en güzel kalpli insan olan biricik babama, her zaman en yakın arkadaşım, düşüğümde kaldıranım, azmine çalışkanlığına hayran kaldığım ve örnek aldığım canım anneme, arkamda olduğunu her zaman bildiğim, beni en iyi anlayan, varlığına en çok güvendiğim canım kardeşime, her yorulduğumda bana nefes olan ve olacağını bildiğim nişanlım Merter ÇOBAN'a teşekkür ederim. Yanımda olduğunuz her güne minnettarım. İyi ki varsınız.

ÖZET

Bu çalışmada Türkiye’de faaliyette bulunan teknoparklarda çalışan kişilerin finansal tutum ve davranışlarının demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte finansal tutumun finansal davranış üzerinde etkisi olup olmadığı da araştırılmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket çalışması tercih edilmiş ve araştırma Türkiye’deki teknoparklarda çalışan 381 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Analiz kapsamında oluşturulan hipotezler regresyon analizi, t-testi ve ANOVA analizi ile test edilmiştir.

Çalışma sonucunda teknopark çalışanlarının finansal tutumlarının yaşa, iş tecrübesine ve bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre farklılaştığı, diğer demografik faktörlere göre (cinsiyet, medeni durum, aylık gelir, öğrenim durumu, ev ve araba sahipliği) farklılık göstermediği belirlenmiştir. Teknopark çalışanların finansal davranışı ise yaşa, medeni duruma, aylık gelire, öğrenim durumuna, iş tecrübesine ve bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre farklılaştığı, diğer demografik faktörlere göre (cinsiyet, ev ve araba sahipliği) farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ayrıca yapılan regresyon analizi sonucunda finansal tutumun, finansal davranış üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Finansal tutum, Finansal davranış, Teknopark, ANOVA, t-testi.

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine whether the financial attitudes and behaviors of people working in technoparks operating in Turkey differ according to demographic factors. In addition, it was also investigated whether financial attitude has an effect on financial behavior. Survey study was preferred as the data collection method in the research and the research was carried out on 381 people working in technoparks in Turkey. The hypotheses created within the scope of the analysis were tested with regression analysis, t-test and ANOVA analysis.

As a result of the study, it was determined that the financial attitudes of the technopark employees differed according to age, work experience and the number of dependents, but did not differ according to other demographic factors (gender, marital status, monthly income, education level, home and car ownership). It has been determined that the financial behavior of Technopark employees differs according to age, marital status, monthly income, education level, work experience and the number of dependents, but does not differ according to other demographic factors (gender, home and car ownership). In addition, as a result of the regression analysis, it was determined that financial attitude has a positive and significant effect on financial behavior.

Keywords: Financial attitude, Financial behavior, Technopark, ANOVA, t-test

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Finansal Tutum ve Davranışların Demografik Faktörler Açısından Değerlendirilmesi: Teknopark Çalışanları Üzerine Bir Araştırma
Tezin Yazarı	Semanur KARABUDAK
Tezin Danışmanı	Prof. Dr. Hasan UYGURTÜRK
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	20.01.2022
Tezin Alanı	Girişimcilik
Tezin Yeri	KBÜ/LÜEE
Tezin Sayfa Sayısı	92
Anahtar Kelimeler	Finansal tutum, Finansal davranış, Teknopark, ANOVA, t-testi.

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Evaluation of Financial Attitudes and Behaviors in Terms of Demographic Factors: A Research on Teknopark Employees
Author of the Thesis	Semanur KARABUDAK
Advisor of the Thesis	Prof. Dr. Hasan UYGURTÜRK
Status of the Thesis	Master of Arts (MA)
Date of the Thesis	20.01.2022
Field of the Thesis	Entrepreneurship
Place of the Thesis	KBU/LUEE
Total Page Number	92
Keywords	Financial attitude, Financial behavior, Technopark, ANOVA, t-test.

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ADÜ	: Adnan Menderes Üniversitesi
ARGE	: Araştırma ve Geliştirme
AURP	: Association Of University Research Parks
EBN	: European Business And Innovation Centre
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
IASP	: International Association Of Science Parks
KOBİ	: Küçük Orta Büyük Ölçekli İşletmeler
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
ODTÜ TEKMER	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Merkezi
OECD	: Organisation For Economic Co-Operation And Development
OJK	: Finansal Hizmetler Otoritesi
ORT	: Ortalama
S.S	: Standart Sapma
TCMB	: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
TGB	: Teknoloji Geliştirme Bölgesi
TUBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Bu araŐtirmanın konusunu teknoparklarda çalışan kişilerin finansal tutum ve davranışlarının belirlenmesi oluşturmaktadır. Bu bağlamda araştırma finansal tutum ve davranış kavramlarını konu edinmektedir.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE KATKISI

Bu alıŐmada Türkiye’de faaliyette bulunan teknoparklarda çalışan kişilerin finansal tutum ve davranışlarının demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada ayrıca finansal tutumun finansal davranış üzerinde etkisi olup olmadığı da araştırılmıştır. Teknoparklar girişimlerin başlangıç noktası olarak görülmektedir. Girişimlerin başarıya ulaşmaları ise genel olarak iyi bir finansal yapıya bağlı olmaktadır. Teknoparklarda alıŐan kişiler zaman içerisinde edindiği bilgi ve tecrübeler ile kendi girişimlerini gerçekleştirme konusunda istekli olabilmektedirler. Dolayısıyla bu kişilerin girişimlerinin başarıya ulaşmasında onların finansal tutum ve davranışları etkili olabilmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın hedef kitlesini teknopark çalışanları oluşturmuştur.

Literatürde teknopark çalışanları üzerine gerçekleştirilen çalışma sayısının azlığı nedeniyle bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, farklı çalışma alanlarından elde edilen verilerle gerçekleŐtirilecek analiz sonuçları, bu çalışma sonuçları ile karŐılaŐtırılarak çalışma alanlarına ilişkin farklılıklar ve benzerlikler ortaya konabilecektir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak anket çalışması tercih edilmiştir. Araştırmaya katılımın yüksek olması için anket formu hem yüz yüze görüşme hem de online olarak katılımcılara sunulmuŐtur. Anket yöntemiyle elde edilen veriler SPSS 22 programı analiz edilmiştir.

Analizlerde, verilerin yapısına uygun Şekilde nicel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Bu çerçevede güvenilirlik analizleri, tanımlayıcı veriler ve hipotez testleri uygulanmıştır.

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM

Araştırma, teknoparklarda görev alan çalışanların finansal tutum ve finansal davranıŐına odaklanmaktadır. Buna göre finansal tutum ve davranışın demografik faktörlere göre farklılaŐıp farklılaşmadığı ve finansal tutumun finansal davranışa etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda oluşturulan hipotezler aşağıdaki gibidir.

H1: Finansal tutum cinsiyete göre farklılık gösterir.

H2: Finansal davranış cinsiyete göre farklılık gösterir.

H3: Finansal tutum yaşa göre farklılık gösterir.

H4: Finansal davranış yaşa göre farklılık gösterir.

H5: Finansal tutum medeni duruma farklılık gösterir.

H6: Finansal davranış medeni duruma göre farklılık gösterir.

H7: Finansal tutum aylık gelire göre farklılık gösterir.

H8: Finansal davranış aylık gelire göre farklılık gösterir.

H9: Finansal tutum öğrenim durumuna göre farklılık gösterir.

H10: Finansal davranış öğrenim durumuna göre farklılık gösterir.

H11: Finansal tutum iş tecrübesine göre farklılık gösterir.

H12: Finansal davranış iş tecrübesine göre farklılık gösterir.

H13: Finansal tutum ev sahipliğine göre farklılık gösterir.

H14: Finansal davranış ev sahipliğine göre farklılık gösterir.

H15: Finansal tutum araba sahipliğine göre farklılık gösterir.

H16: Finansal davranış araba sahipliğine göre göre farklılık gösterir.

H17: Finansal tutum bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre farklılık gösterir.

H18: Finansal davranış bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre farklılık gösterir.

H19: Finansal tutum finansal davranışı etkiler.

ANA KÜTLE VE ÖRNEKLEM

Araştırma, teknopark çalışanları üzerine gerçekleştirilmiştir. Ana kütle Türkiye'deki tüm teknoparklarda çalışan kişilerden oluşmaktadır. Temmuz 2021 itibari ile Türkiye'de bulunan teknopark sayısı 88'dir. Türkiye genelinde teknoparklarda ise toplam 70.810 kişi istihdam edilmektedir (www.tgbd.org.tr, 2021). Tüm teknoparklara ve teknoparklarda çalışan kişilere ulaşımın zaman, bütçe ve pandemi koşulları nedeniyle mümkün olamaması nedeniyle anketler sınırlı bir kitle üzerinde gerçekleştirilmiştir. Hazırlanan anket formu öncelikle online olarak gönderilmiştir. Geri dönüş sağlamayan teknoparklardan randevu talep edilerek, randevunun onaylandığı teknoparklarda çalışanlara yüz yüze anket yöntemi uygulanmıştır.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Araştırmada finansal tutum ve finansal davranış kavramlarına odaklanılmakta ve finansal tutumun finansal davranışı etkileyip etkilemediği incelenmektedir. Araştırma, Türkiye'deki teknoparklarda çalışan 381 kişiyi kapsamaktadır. Dolayısıyla, araştırma sonucunda ulaşılan bulgular, yalnızca bu çalışanlar için genellenebilmektedir. Buna ilave olarak araştırmada kullanılmakta olan veriler tek bir zaman diliminde toplanmıştır. Diğer bir ifadeyle, araştırma verisi kesitsel veri şeklindedir. Bu tür veri, araştırmada kullanılan değişkenler arasındaki nedensel ilişkilerin kesin olarak genellenmesine imkan vermemektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

FİNANSAL DAVRANIŞ VE FİNANSAL TUTUM

Finansal tutum ve finansal davranışlar küresel dünyada gelecekte yapacağımız harcama, birikim, parayı değerlendirme gibi finansal durumumuzu düzenleyen konularda alınacak kararları etkilemektedir ayrıca finansal planları hayata geçirmek için atılan adımlara finansal tutum denir (Alkaya & Yağlı, 2015). Finansal Tutum kişilerin finansal bilgilerin finansal davranışa dönüşümün de izlenen psikolojik eğilimlerdir. Bireyler kazandığı parayı değerlendirmek için ev ya da araba satın alabilir, altın biriktirebilir, vadeli veya vadesiz bir hesap açıp tasarruf yapmaya çalışabilir. Bireylerin sahip oldukları gelirin bir kısmını ihtiyaçları için tüketimine harcıyıp kalan kısmını da tasarruf ve yatırım seçeneklerini kullanabilirler.

Finansal tutum ekonomik refahı etkileyen en önemli faktördür. Finansal tutum mali durumunu yönetmek, bireyin finansal bilgisini yönetmek, harcama ve tasarruf tutumunu ayrıca yatırım yaparken alacağı riskin tutumunu belirler. Kısaca finansa tutum yetenekle ilgilidir (Haque & Zulfigaar, 2016).

Finansal Tutum kişilerin finansal bilgilerin finansal davranışa dönüşümün de izlenen psikolojik eğilimlerdir. Bireyler kazandığı parayı değerlendirmek için ev ya da araba satın alabilir, altın biriktirebilir, vadeli veya vadesiz bir hesap açıp tasarruf yapmaya çalışabilir. Bireylerin sahip oldukları gelirin bir kısmını ihtiyaçları için tüketimine harcıyıp kalan kısmını da tasarruf ve yatırım seçeneklerini kullanabilirler. Bireylerin yapmış oldukları tüketim, tasarruf ve yatırım eğilimleri “*Finans Yönetimi*” olarak adlandırılır. Bireylerin yapmış oldukları harcamalar da önemli olan husus gelirlerinin en mantıklı şekilde gider olarak harcanabilmesi için verdikleri kararları Finansal tutum ve davranış olarak adlandırılır (Siswanti & Halida, 2021).

1.1. Finansal Davranış

Finansal davranış en basit tanımıyla bireylerin nasıl birikim yapacağı, tasarruflarını, yatırımlarını, kısa ve uzun vadeli planlarını ve gelirini nereye harcayacağını hesaplaması olarak düşünülebilir. Xiao'nun Finansal Davranış tanımı en basit şekilde şöyledir: Paranın nasıl kullanılacağını hesabını yapmak, kullanılan parayı kayıt altına almak.

Finansal davranış üç alt başlığa ayrılır. Birincisi tasarruf ve yatırım, ikincisi nakit yönetimi ve sonuncusu kredi yönetimidir (Jeffery Dew, 2011). Tasarruf ve yatırım bireyleri kazançlarının ne kadarını harcayacağını geleceği için gelirinin ne kadarıyla yatırım yapacağını belirler bu etmenler finansal davranışı belirler. Nakit yönetimi finansal giriş ve finansal çıkışlarını tahmin etmek, finansal planlamamızda hesapladığımız elde tutulacak nakit miktarını belirlemek ve var olan nakit miktarını en verimli şekilde değerlendirmek olarak tanımlanabilir. Kredi yönetimi “alacaklar hesabı” adı altında idare edilen muhasebe fonksiyonlarını anlatmak adına kullanılan bir muhasebe terimidir. Bu süreçte, bir müşteri için kredi alımı yapılması, kredi vadesinin uzatılmasının onaylanması, ödenmemiş faturaların kontrolü. Doğru bir şekilde çalışan bir kredi, işletmenin finansal açıdan kararlı olmasının en iyi yoludur (Siswanti & Halida, 2021). Kredi yönetimini sadece işletmeler, bankalar yapmamaktadır. Kredi yönetimi bireyler tarafından da bilinmesi gereken bir fonksiyondur. Bireyler yaşanan ekonomik sıkıntılar, gelirlerinin biriktiremeyip yatırım yapma isteğinde olanlar, acil nakit desteğine ihtiyacı olan bireylerde krediye başvurmaktadır. Finansal davranış adımlarını atarken bireyler ilk olarak yatırım ve tasarruflarına, nakit yönetimine dikkat etmeli ve kredi yönetimini ona göre yapmalıdırlar.

Finansal davranış finansal eğitim ve finansal okuryazarlık kavramlarıyla doğru orantılıdır. Finansal okuryazar insanlar doğru finansal adımlar atabilirler (Haque & Zulfigaar, 2016). Finansal davranış aileden öğrenmeyle başlar. Finansal eğitim almamış ve basit finansal okuryazarlığı yapamayan bireylerin finansal davranışları olumlu yönde etkilenmemektedir. Finansal okuryazarlık hem erkek hem de kadın içinde aynı derecede önemlidir (Haque & Zulfigaar, 2016). Bilinçsiz yapılan finansal davranış, yatırım, fonlama ve gelecek içi tasarrufu yanlış etkilemektedir (Siswanti & Halida, 2021). Finansal okuryazarlık oranı gelişmiş olan ülkelerde finansal davranışlar olumlu olduğu için toplumsal refahta yüksektir. Ekonomik güçlenme finansal okuryazarlık, finansal tutum ve finansal davranış ile anlamlı ilişki içerisindedir (Haque & Zulfigaar, 2016). Günümüz dünyasında artık yaşamın tek anahtarı finansal sistem üzerine kurulmuştur. Bu dünyaya ayak uydurmanın en iyi yolu ise finansal bilgi ve becerilerin geliştirilip, finansal davranışları daha mantıklı verilere dayanarak yapmaktır.

Finansal davranışlar, yatırımdan bankalardan kredi kullanımına, alışverişten tasarrufa kadar finansal piyasa araçları ve finansal araç bilgilerinin nasıl çalıştığıyla

ilişkilendirilmektedir. Finansal davranışlarla alakalı durumlar çeşitlilik gösterebilmektedir.

Finansal davranış toplumun her kesiminde görülmektedir. Moss & Urban (2017) çalışmasına göre öğrencilerin finansal davranışlarındaki tasarruf eğilimi cinsiyete göre değişmektedir. Ebeveynleriyle tasarruf hakkında konuşan gençler daha çok para biriktirme eğilimindedir. Bu da gösteriyor ki finansal davranışta aile önemli bir unsurdur.

Finansal davranış en basit tanımıyla finansal araçları nasıl etkin kullanacağını bilmek, kullanılan araçları kayıt altında tutmak, bunları yaparken de geleceğini düşünerek birikim yapmaktır denebilir. Finansal konulardaki bilgi düzeyi finansal davranışlar etkilemektedir. Finansal davranış insanın başta kendisini geliştirmesiyle, finansal bilgi düzeyini yükseltmesiyle olsa da asıl temel ailenin finansal davranışıyla alakalıdır. Bireyde başlayan finansal davranış, ailesini, yaşadığı toplumu ve dolayısıyla ülkesinin refah seviyesini de yükseltir. Finansal davranış sadece kişileri değil, ticaretle uğraşan kişileri, girişimcileri ve toplumun her kesimini ilgilendiren bir olgudur. Dünyanın temeli finans üstüne kuruludur. Bu finansal sistemde herkesin finansal bilgi düzeyini yükseltmesi önemlidir (Siswanti & Halida, 2021).

1.2. Finansal Tutum

Finansal tutum, finansal okuryazarlığın bileşenlerinden biridir. Finansal tutum parayı özenli kullanıp harcama, emeklilik dönemi ve gelecek dönemler için birikim ve tasarruf yapma konularında daha önce yaşadığı birçok tecrübeler neticesinde düzenli bir finansal tavır sergilemeleridir. Finansal tutumda bireyler geleceği düşünerek uzun vadede plan yapmayı tercih ederler, parayı tasarruf ederek kullanırlar. Finansal tutum parayı harcamadan önce düşünmek olarak adlandırılabilir (Atkinson & Messy, 2012).

Tutum kavramı psikoloji alan yazınında kişinin çevresindeki olgu veya nesneye karşı taşıdığı olumlu veya olumsuz tepkinin eğilimi olarak tanımlanabilir. Ayrıca bu eğilim davranışsal tepkiler ile ortaya çıkmaktadır. Bir başka tanımla tutum, kişinin olay, olgu ya herhangi bir durumda kendisinden ortaya konulması beklenen olası davranış biçimidir (Çengelci, 2019).

1.3. Finansal Davranış ve Finansal Tutum Arasındaki İlişki

Finansal tutum bireylerin finans ile ilgili konulara karşı gösterdiği tepki, finansal davranış ise bireyin finans ile ilgili konulardaki eylemleri olarak tanımlanabilir (Alkaya & Yağlı, 2015). Finansal davranış, satın almadan önce düşünmek, borçlarını zamanında ödemek, bütçe yapmak, uzun vadeli finansal hedefler belirlemek ve belirlenen hedefler için çaba sarf etmekken, finansal tutum, uzun vadede tasarruf etmeyi kısa vadede harcama yapmaya tercih etmek, geleceği düşünerek idareli harcama yapmak, paranın sadece harcamak için değil tasarruf etmek için olduğunu düşünmektir. Kısaca, finansal tutum finansal konularla ilgili düşünceler finansal davranış ise bu düşünceleri uygulamaktır. Bireylerin yapmış oldukları tüketim, tasarruf ve yatırım eğilimleri finans yönetimi olarak adlandırılır. Bireylerin yapmış oldukları harcamalar da önemli olan husus gelirlerinin en mantıklı şekilde gider olarak harcanabilmesi için verdikleri kararları finansal tutum ve davranış olarak adlandırılır. İnsanların harcamalarını bilinçli bir şekilde yapıp yapmaması finansal tutum ve finansal davranıştır. Bireylerin aldıkları finansal kararlarının sonuçları onların maddi güvenliği yaşam kalitesi için çok önemli etkilere sahiptir. Bilinçli finansal karar veren bireyler mali işlerini mantıklı bir şekilde yapabilecek beceriye sahiptirler. Buna karşılık bilinçli finansal karar verme yetkisine sahip olmayan kişiler mali işlerini yönetebilecek bilgi ve beceriye sahip değildirler. Bu yüzden bilinçli finansal karar verme yetkisine sahip bireylerin hayat standardı bilinçli karar verme becerisine sahip olmayan bireylerin hayat standardına göre daha yüksektir. Çünkü kötü finansal seçimler finans konularından anlamamak ve buna bağlı gelişen düşük bütçeli finansal seviye daha düşük hayat standardı yüksek borçlarla karşı karşıyadırlar. Finansal tutum ve davranış sadece kişiyi değil ailesini, yaşamını, çevresini ve en önemlisi tüm toplumu etkilemektedir. Toplumsal refahın artması için bireylerin finansal tutum ve davranışları toplumun tüm kesimleri açısından önemlidir.

Finansal tutum ve finansal davranış Finansal okuryazarlığı bileşenleridir. Finansal okuryazarlığı yüksek olan bireyler finansal tutum ve davranışlarını geleceği düşünerek, idareli harcama yaparak bir davranış sergilemektedir. Finansal kararı doğru şekilde alabilmek için finansal davranış ve finansal tutumları etkin yönetme ihtiyacı fazla şekilde görülmektedir (Denk, Demir, & Sezgin, 2018).

Finansal davranış ve finansal tutumun başarıya ulaşmasında Finansal eğitim büyük bir öneme sahiptir. Finansal tutumu geleceği düşünmeden harcama yapmak,

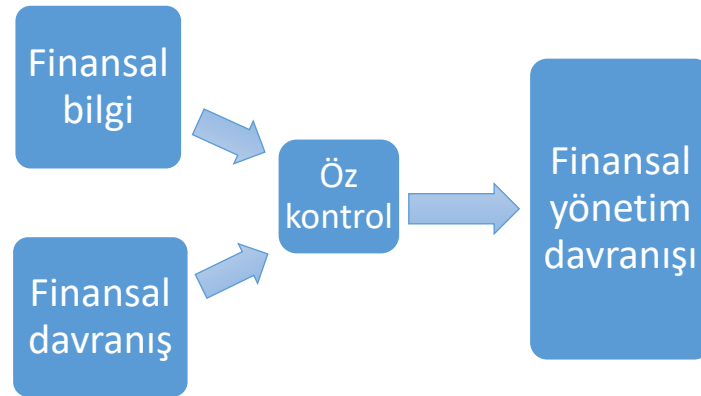
parayı sadece harcamak olarak gören bireylerin finansal davranışı da bu yönde olmaktadır. Mali durumlardaki sıkıntılarda finansal tutumun yanlış olmasından kaynaklanan finansal davranıştan doğmaktadır. Küçük yaşlarda verilmesi gereken finansal eğitim ileri ki yaşlarda bireylerin daha rahat bir yaşam standardına oluşmasını etkiler. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki bireylerin finansal bilgi düzeyleri aldıkları finansal eğitime bağlıdır. Bu nedenle finansal okuryazarlık finansal tutum ve davranıştan ayrı tutulamaz. Bireylerin finansal tutum ve finansal davranışlarının finansal refah seviyeleri üzerinde belirgin şekilde görülen etkileri vardır. Finansal okuryazarlık alanında yapılan çeşitli araştırmalarda, finansal tutum ile finansal davranış arasında olumlu veya olumsuz ilişkiler ortaya koyulmuştur. Örnek verilecek olursa bireylerin finansal statüsünde fark yaratabileceğine inanması, bir diğer deyişle ekonomik konularda kişinin kendini yeterli hissetmesi pozitif finansal davranışlar göstermesinde etkili rol oynamaktadır. Bu durumun tersine; finans konularının karışık ve bunaltıcı olduğunu savunan kişiler ise negatif finansal davranışlar gösterme eğilimindedirler. Finansal okuryazarlık ile davranıştan tutuma, tutumdan beceriye, beceriden bilgiye kadar uzanan bir ilişki söz konusudur. Farklı bir ifadeyle finansal okuryazarlık, bireyin finansal bilgisi ve finans konusundaki beceri, tutum ve davranışlarının birleşiminden oluşmaktadır (Sarıgül, 2015). Finansal okuryazarlık ve finansal tutum, finansal refah ve ekonomik olarak güçlenmek için çok önemlidir (Haque & Zulfigaar, 2016).

Finansal tutum, elde edilen kaynaklar ile birikim ve gelecek planları ile ilgili aşamaları ifade eder. Kırılması en zor tabuların olduğu kısımlardan biridir. Çünkü her insan deneyimleri sonucu bir finansal tutum oluşturur ve tıpkı hayatta başımıza gelen olaylara verdiğimiz tepkilerin deneyimlerimiz ve dünya görüşümüzden etkilenmesi ve sabit olması gibi finansal tutumumuz da bu şekilde öğrenilmiştir, kişiye özeldir ve sabittir. Burada gerçekleşmeyen değişiklikler asla finansal davranışa dönüşmemektedir (Payziner, 2017).

İnsanların harcamalarını bilinçli bir şekilde yapıp yapmaması finansal tutum ve finansal davranıştır. Bireylerin aldıkları finansal kararlarının sonuçları onların maddi güvenliği yaşam kalitesi için çok önemli etkilere sahiptir. Bilinçli finansal karar veren bireyler mali işlerini mantıklı bir şekilde yapabilecek beceriye sahiptirler, Buna karşılık bilinçli finansal karar verme yetkisine sahip olmayan kişiler mali işlerini yönetebilecek bilgi ve beceriye sahip değildirler. Bu yüzden bilinçli finansal karar verme yetkisine sahip bireylerin hayat standardı bilinçli karar verme becerisine sahip olmayan bireylerin

hayat standardına göre daha yüksektir. Çünkü kötü finansal seçimler finans konularından anlamamak ve buna bağlı gelişen düşük bütçeli finansal seviye daha düşük hayat standardı yüksek borçlarla karşı karşıyadırlar. Finansal tutum ve davranış sadece kişiyi değil ailesini, yaşamını, çevresini ve en önemlisi tüm toplumu etkilemektedir. Toplumsal refahın artması için bireylerin finansal tutum ve davranışları toplumun tüm kesimleri açısından önemlidir (Alkaya & Yağlı, 2015).

Finansal davranış, ilk iki adımda öğrenilen finansal bilgi ve bu bilgiler doğrultusunda oluşturulan finansal tutumun eyleme geçme durumunu ifade eder. Eğer birey finansal tutumunu net bir şekilde belirlememişse bu belirsizlik finansal davranışlarına da yansıtacak ve geleceğe dair inancını azaltacak ve belki bir finansal birey olmaktan alıkoyacaktır. Bu nedenle yukarıda belirtilen finansal tutum çok önemlidir ve çok net olmalıdır. Finansal davranışı etkileyen diğer faktör öz kontroldür. Öz kontrol bireyin tasarrufunu etkileyen, daha az harcama yapmasını sağlayan önemli bir etkidir (Siswanti & Halida, 2021).

Kaynak: (Siswanti & Halida, 2021)

Şekil 1. Finansal Yönetim Davranışı

Yukarıda bulunan şekle göre kişinin finansal bilgisi ve finansal davranışı ile öz kontrol arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Kişide var olan finansal bilgi, finansal davranış öz kontrol ile birleştiğinde finansal yönetim davranışı ortaya çıkmaktadır. Buna göre finansal bilgisi ve davranışı kişinin öz kontrolü ile birleşip verdiği finansal kararları etkilemektedir.

Finansal tutum, ileri zaman planları ile birikim ve tasarruflarla alakalı bir kavramdır ve bireylerin parayı özenli harcama, parayı idareli tüketme, gelecek de

oluşabilecek durumlar için tasarruf yapma gibi konularda daha önce deneyimlediği yaşantıları neticesinde düzenli bir tavır sergilemelerini içermektedir. Finansal davranış ise, kişilerin bireysel mali durumlarının takibi, özenli alışveriş yapma davranışı, tasarruf ve birikimlerini bireysel borç ve kredilerini idare edebilmelerini, kısa ve uzun vadede birikimlerini değerlendirebilmesi olarak düşünülebilir (Payziner, 2017). Finansal bilgi düzeyinin artmasıyla bilgi ve deneyimlerle yönlendirilen finansal tutum, yaşam kalitesini ve yaşam düzeyinin belirleyicisi olacaktır. Bu anlamda kişinin pozitif finansal tutum ve finansal davranışa sahip olması finansal kararlarını ve dolayısıyla finansal başarı düzeyini etkileyecektir (Omur & Nazik, 2014). Finansal davranış ve finansal tutum birbirinden ayrılmayan finansal okuryazarlığın bir parçasıdır.

1.4. Finansal Davranış ve Finansal Tutumun Unsurları

Finansal tutum ve finansal davranışın dört ana unsuru vardır (The World Bank, 2018).

- Temel para bilgisi
- Para idaresi ve bütçe planlama
- Tasarruf ve yatırım
- Harcama ve borçlanma.

Temel Para Bilgisi: Parayı doğru yönetme finansal refah için çok önemlidir (Haq & Zulfigaar, 2016). Temel para bilgisine hakim olmak hem finansal sorunlara çözüm bulmak hem de yaşanabilecek sorunları daha önceden görüp sorunlardan uzaklaşabilmek için önemlidir. İhtiyaç duyulan şeyleri satın almak için alışveriş sınırının saptanması, ev, arsa sahibi olmak için tasarruf etmek de finansal karar neticesidir. Finansal kararlarda öncelikli olan bilgili ve düzgün kararlar alabilmektir. Eğitim bireyin finansal refah düzeyini artıran bir neden olabilmektedir (Öztürk & Demir, 2015). Günümüz dünyasında ekonomi hızla gelişmektedir. Sürekli gelişen bu olguda az ya da çok olsun her birey para ile ilgili bir işlem yapmaktadır. Bu yüzden ki bireylerin en çok istediği konulardan biri para bilgisi ve parayı yönetebilme becerisidir. Paraya yönelik tutumun, paranın gücün sembolü olduğu, paranın güvensizliğe yol açtığı, paranın başarının sembolü olduğu yönünde dört boyutu vardır (Siswanti & Halida, 2021).

Bireylerin faturalarını nasıl ödeyeceği, parasını nasıl kullanacağı, bütçe ve planlarıyla ilgili her konu para yönetimini kapsar. Para yönetimini oluşturan yapılarda finansal planlama ve bütçeleme önem arz etmektedir (Öztürk & Demir, 2015). Finansal planlama tüketiciler tarafından pek bilinmemektedir. Finansal yönetim bilmek tüketici davranışlarını ve kararlarını olumlu yönde etkileyerek daha az finansal probleme neden olmaktadır (Raaij, 2013). Finansal planlama bireylerin kısa dönemde nasıl harcama yapacağını (kredi borçlarını, faturalarını, gelir giderlerini vb.) belirlemesidir. Uzun dönemde ise yatırım için ev, araba, tahvil, hisse, vadeli mevduat hesabı gibi birçok unsurdan hangisine yatırım yapacağını, çocuklarını hangi okullara göndereceğini belirlemesidir. Finansal planlama, bireyin finansal olarak bulunduğu yeri ve potansiyel olarak yaşam hedefleri ile bu amaçlara ulaşmak için ne yapması gerektiğinin gösterildiği bir yol haritasıdır. Bütçe, bireyin finans yönetiminde ne derece başarılı olduğunu, arzuladığı hedeflere ulaşma konusunda maddi açıdan yeterli olup olmadığını gösterir. Finansal kayıtların tutulması yapılan harcamaların neden ve ne için olduğunu ve harcamaların nereye dağıtıldığını görmek için önemli bir araç olabilir (Öztürk & Demir, 2015).

Bireyin para yönetimi konusunda çevreden ne derecede etkilendiği çok önemlidir. Birey ilk finans eğitimini ailesinden alır. Temel para bilgisine sahip olan bireyler daha çok para biriktirme, tasarruf yapma, basit faiz, gelir ve giderini hesaplama konularında daha dikkatli davranırlar. Basit faiz hakkında sahip olunan bilginin parayı daha iyi yönetme başarısını pozitif yönde etkilemektedir (Kılıç, 2019). Temel para bilgisine sahip olan bireyler ayrıca finansal ürün ve hizmetlerden daha doğru bir şekilde yararlanmaktadırlar.

Para İdaresi ve Bütçe Planlama: Bireylerin finansmanını daha iyi yönetebilmeleri için planlarına uygun olarak uzun veya kısa vadeli planlar yapmaları gerekmektedir. Bu finansal planlamalar bireylerin finansal sıkıntı yaşamamaları için yaptığı bir tedbirdir (Kılıç, 2019). Bütçe bireyin finansal önceliklerini gösteren kişisel amaçlara ulaşmada bireyin önüne çıkan engelleri tanımlayan ve böylece bireyin finansal sağlığını koruyan, yönetilebilen bir araçtır. Bütçe gerçek performansın ölçülebileceği, karşılaştırılabileceği ve böylece performans ölçmeye olanak sağlayarak yönetsel kontrole imkan hazırlayan bir finansal rapordur (Uysal, 2008). Bütçe gelecek planlamaları yaparken rakamlar ile bilgiyi netleştirip, maliyetleri kontrol altına alınmasını sağlamaktadır. Bütçe hazırlanması yapılırken ilk olarak hedefler sonra

öncelikler belirlenmeli ve bunların ne zaman yapılacağı planlanıp ne kadar tasarruf dilediği kararlaştırılmalıdır. Nasıl ki firmaların temel amacı kar elde etmekse, bireylerin amacı da finansal refah düzeylerini artırmak suretiyle finansal sıkıntılardan uzaklaşmaktır (Kılıç, 2019).

Bireyler bütçe planlamasını yapmadıkları zaman, karşılıklarına çıkabilecek acil durumlarda kullanacakları bir bütçeleri bulunmaz. Bütçe planlaması iyi yapılmadığı zaman eğitim hayatında, iş hayatında ve ev hayatında engeller yaşanabilmektedir. Tüm bu sonuçlar, insanların temel ihtiyaçlarının ve güvenlik ihtiyaçlarının sağlanmasında zorluk oluşturarak bireylerin maddi açıdan iyilik hâllerini olumsuz yönde etkiler (Eryılmaz, 2011). Bütçenin asıl hedefi, alternatif kullanımlar arasından amaca en uygun bütçe dağılımını gerçekleştirmektir. Bununla birlikte, bütçeleme, genellikle planlanan hedeflere ulaşmak için gelir ve gider kalemlerinin sistematik olarak ilişkilendirilmesi süreci olarak tanımlanmıştır (Acar & Ayşe, 2009). Tamamlanmış bir bütçe iki soruya cevap vermektedir: i) Para nereden geliyor? ii) Bu para nasıl kullanılacak? İlk soru planlanan faaliyetlerin yapılması için gerekli tüm kaynakları kapsar. İkinci soru ise, planlı faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılacak fonların harcamalarının planlanmasıyla cevaplanır (Daubert, 2000).

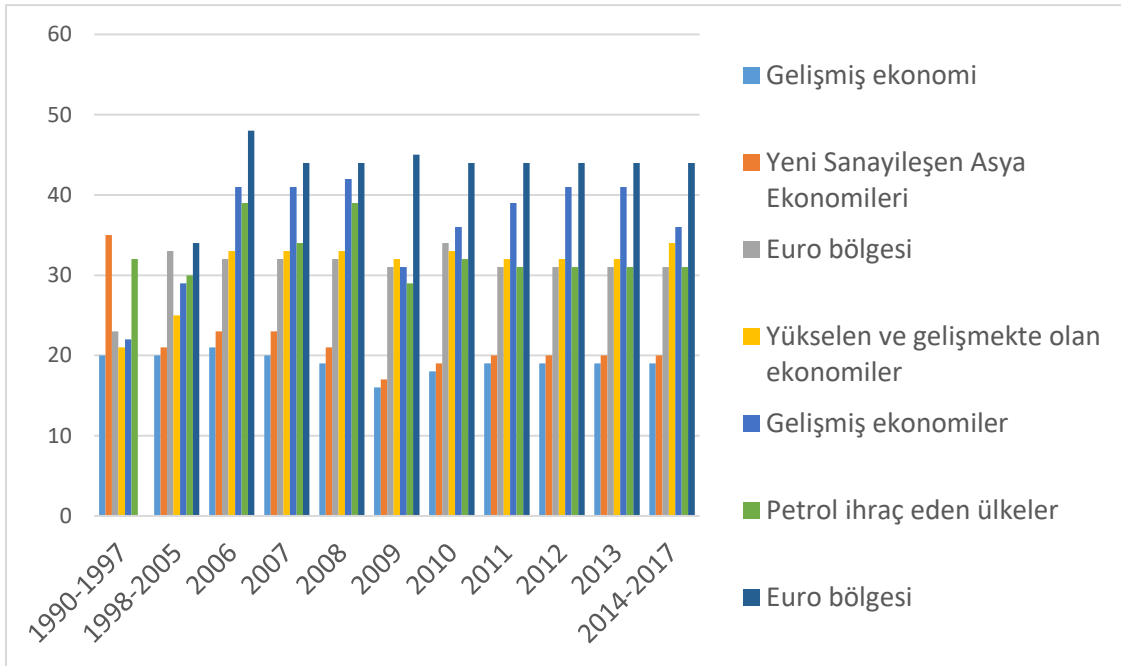
Para idaresi bütçe planı yapılarak daha sağlıklı bir şekilde kullanılır. Günlük, haftalık, aylık ya da yıllık yapılan bütçe planlamaları paranın idareli kullanımını etkin hale getirmektedir (Şener & Gündüzalp, 2018). Şüphesiz, maddi açıdan bağımsız olmak kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmek önemli bir konudur, fakat elde edilen paranın idaresi belki de para kazanmaktan daha çok önemlidir çünkü günümüzde tüm mal ve hizmetlerin karşılığı para ile ödenmektedir. Bu sebeple paranın iyi idaresi devletlerin, şirketlerin, ailelerin ve bireylerin en büyük sorumluluklarından biridir. Eğer büyük çabalar sonucu kazanılan para bütçeleme planına uygun olarak harcanırsa, istek ve ihtiyaçlarımızı daha iyi şekilde karşılamak mümkün olur. Harcamalar nedeniyle yaşadığımız karışıklıklar ortadan kalkar (Şener & Gündüzalp, 2018).

Finans konusunda bilinmesi gereken en önemli bilgi, paranın bugünkü değeri ile ileri dönemlerdeki değerinin birbirinden farklı olmasıdır. Bu kavram paranın zaman değeri olarak ifade edilmektedir. Paranın harcanması ya da birçok yatırım şeklinde değerlendirilip gelecek de paranın daha değerli olduğu zaman kullanılması arasında bir tercihe neden olmaktadır. Diğer taraftan kredi kullanılması durumunda paranın zaman

değerinin iyi bilinmesi, kredi faizi ve faiz indirim oranları hakkında bilgili olunması gerekmektedir (The World Bank, 2018).

Tasarruf ve Yatırım: Tasarrufun kelime anlamı parayı ya da harcanabilecek herhangi ürünü dikkatli kullanma, bütçeye uygun harcama yapmak olarak açıklanmıştır. Tasarruf ise ileri dönemlerde kullanılmak üzere harcamadan kenara konulan paradır. Bu nedenle para idaresinde tasarruf başarının anahtarıdır (Şarlak, 2011). İktisadi dalgalanmalar yüzünden olan işsizlik, sağlık sigortası ödemeleri, emeklilik için ayrılan gelir, sosyal hizmetleri içeren sosyal güvenlik sisteminin eksik olması kişileri birikim yoluyla gelirlerini dengeleme, ekonomik dalgalanmaların neden olduğu gelir olumsuzluklarının etkisini azaltmak tasarruf yoluyla oluşur (Çolak & Öztürkler, 2012).

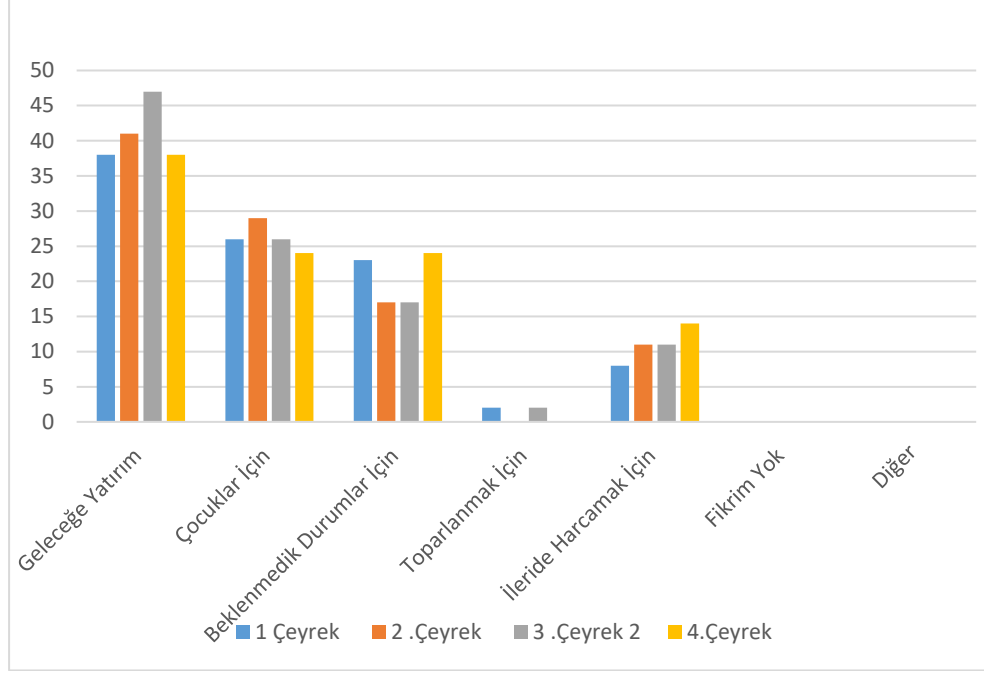
Yatırım; finansal araçlar ile fiyat değişimlerinden kar sağlamak amacıyla bütçe artırımında ayrılan paranın sermaye piyasası araçlarında değerlendirilip kullanılmasıdır. Tasarrufların farklı ihtiyaçlara göre, değişken riskiyle uzun ya da kısa vadelerde birçok yatırım araçlarında kullanılmasıdır. Finansal sistemde bulunan finansal birikim araçları çeşitli amaçlar için kullanılabilir. Sermaye piyasası araçları yatırımcıların var olan ihtiyaçlarına göre son yıllarda hızlı bir şekilde gelişmektedir. Yatırımın nedeni her zaman kâr gütmeye hedefi taşıyabilir. Finansal yatırımlar gerçekleştirilirken korunma amaçlı olabildiği gibi, arbitraj için de yapılabilir.

Kaynak: (Çolak & Öztürkler, 2012)

Grafik 1. Ülke Gruplarına Göre Tasarruf Oranları

Grafik 1’de ülke gruplarının tasarruf oranları verilmiştir. Tasarruf, bütçe planı, para idaresi, yatırım gibi konular finansal davranış ve finansal tutumun unsurlarıdır. Bu unsurlar bireylerin, şirketleri olduğu gibi ülkelerinde birer ihtiyacıdır. Grafikte görüldüğü gibi gelişmiş ekonomiler tasarruf oranında en az seviyededir. Yeni sanayileşen Asya ekonomileri 1990-1997 yıllarında en yüksek tasarruf oranına sahipken ilerleyen yıllarda tasarruf oranları giderek azalmış ve belirli seviyelerde kalmıştır. Petrol ihraç eden ülkeler 1990-1997 yılında düşük olan tasarruf oranını 1998-2005 yılları arasında yükselmiş ve daha sonraki yıllarda aynı düzeyde kalmıştır. Orta Doğu ve Afrika ülkeleri 2008 yılında en yüksek tasarruf oranına ulaşmış, 2009 yılında tasarruf oranların da ciddi bir düşüş ile ivme kaybetmiş geri kalan yıllarda ise aynı düzeyde kalmıştır. Yeni gelişen ve gelişmekte olan ülkelerde 2008 yılındaki tasarruf oranlarında en yüksek seviyelere ulaşmıştır. 2008 sonrası yıllarda ise aynı düzeyde kalmıştır. Euro bölgesi tasarruf oranı 2006 yılından sonra en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

Kaynak: (Meydan & Güvemli, 2019)

Grafik 2. Hane Halkının Tasarruf Yapma Eğiliminin Nedenleri 2019.

Ekonomik birimler (hane halkı, işletmeler, devlet vb.) gelirlerinin çoğunluğunu tüketim için sarf etmek yerine, bir kısmını tasarruf ve yatırıma yöneltmeyi daha doğru bulmaktadırlar. Bunu yaparken aynı zamanda bugünkü yaşam koşullarının üzerinde daha iyi bir yaşam standardına sahip olmak amacıyla hareket ederler. Tasarruf yapan bireyler açısından yatırım nedeninin iki temel amacı bulunmaktadır. Bunlar; tasarrufların değer kaybetmesini önlemek, tasarruflarından devamlı ve yeterli bir miktarda varidat elde etmektir (Bozkuş & Üçdoğruk, 2008).

Yatırım, tasarrufların, birikimlerin ve gelirin, kar getirici, gayrimenkule ya da taşınır bir ürüne yatırılmasıdır. Örneğin bir ev, arsa veya iş amaçlı bir makineyi satın almak birer yatırım şeklidir (Şarlak, 2011). Birikim sahipleri yatırım yapmadan önce risk düzeyini belirlemeli ve karar vererek risk düzeyine göre bir tutum oluşturmalıdır. Tasarruf yapacak kişinin finansal bilgisi, dini inancı, duyguları ve dünya hakkındaki fikirleri onda birtakım görüşlerin oluşmasına imkan sağlar (Bozkuş & Üçdoğruk, 2008). Tasarruflarını yatırıma dönüştürmeyi düşünen bireylerin etkilendiği üç faktör vardır. Bunlar;

- *Kişisel faktörler*; bireyin yaşama şekli, bireyin yaşı, bireyin sağlık durumu, bireyin gelir düzeyi ve bireyin psikolojik durumudur.
- *Finansal faktörler*; enflasyon, faiz oranları, ekonomideki dalgalanmalardır.

- *Çevresel Faktörler*; tasarruf yapacak kişinin bulunduğu çevrenin tasarruf yapacak kişi üzerindeki etkisidir.

Yatırımları finansal ve reel yatırımlar olmak üzere iki gruba ayırabiliriz. Reel yatırımlar fiziksel nitelikleri olan bina, arsa, araba gibi kullanabileceğimiz varlıklara yapılan yatırımlar olarak tanımlanırken, finansal yatırımlar yatırımcısına vade farkı, kâr payı, faiz ve sermaye kârı farkından dolayı gelir sağlayan finansal araçlara yapılan yatırımlar olarak nitelenmektedir (Ateş, 2007).

Harcama ve Borçlanma: Finansal tutum ve finansal davranışın unsurları arasında literatürde sıklıkla geçen faktörlerden biri de harcama ve borçlanmadır. Yapılan araştırmalarda finansal okuryazarlığı az olan bireylerin harcama ve borçlanma davranışını, finansal planlamaya uygun yapmadıklarını göstermektedir. Bu nedenle bireylerin finansal okuryazarlıklarını geliştirerek bilinçli borçlanma kararları vermeleri gerektiği önerilmektedir (Kılıç, 2019).

Borç, gelecekte geri ödeme düşüncesiyle ihtiyaç durumunda, oluşmuş satın alma gücü şeklinde açıklanmaktadır (Kartal, 2019). Bireyler mantıklı borçlanma hareketi için, geri ödeme kapasitenizi aşan maliyetlerden uzak durmalı, daha uygun maliyetle borçlanma imkanlarını araştırmalı, kısa vadeli borçlanmaları tercih etmeli ve borçları zamanında ödemelidir. Hane halkı borçluluğunun artması ekonomik ve finansal gelişmenin doğal bir sonucu olarak kabul edildiğinden, borçlanmanın sona erdirilmesi veya azaltılması belli bir noktaya kadar gerekli görülmemekle birlikte, bireysel borçlanma aşırılığa dönüştüğü ve ödenemez boyuta ulaştığında hem birey hem aile hem toplum hem de ekonomik sistem açısından sosyal, ekonomik ve psikolojik bir problem haline gelmektedir. (Şener & Gündüzalp, 2018) Kredi veren kurumların çeşitliliği, reklamlar, alışverişe elverişli olması, taksit imkanları, yüksek yaşam standardına erişme isteği insanların borçlanma eğilimlerini artırmaktadır. Yanlış borçlanma eğilimi aşırı borçlanmaya neden olabilir ve tüketicilerin kredi derecesini bozabilir. Bu durum da tüketicilerin uzun vadeli mali refah ve yaşam koşullarını olumsuz yönde etkileyebilir (Kartal, 2019).

Taraftan tüketim kültürünün başkaları tarafından belirlenen ihtiyaçlar topluluğu yaratması sonucu toplumdaki herkes tüketmeye yani harcama yapmaya yönelmektedir (Şener & Gündüzalp, 2018). Gelişen teknoloji nedeniyle yaygınlaşan reklamlar, sürekli olarak yenilenen ürünler, bireylerin ihtiyaçları olmasa bile harcama iç güdüsünü

arttırmaktadır. Günümüz tüketicileri, tüketimi hayatlarının merkezine koyarak harcamaya yönelik olumlu tutumlar geliştirmektedirler (Şener & Gündüzalp, 2018). Bireylerin harcadıkça sosyal statülerinin arttığını hissettiren reklamlar, duyurular bireylere empoze edilmekte, böylelikle bireyler yeni çıkan her ürünü almaya ve para harcamaya ihtiyaç duymaktadırlar. Karmaşık finansal sistem içerisinde çeşitli etkinliklerde bulunan tüketicilerin finansal konulara ilişkin bilgi düzeylerinin az olması gelir ve gider düzeyi arasında düzen kurulamamasına ve böylece borç, harcama, tasarruf gibi finansal bilgi yönetimine bağlı alanlarda bireylerin doğru kararlar verememesine diğer bir deyişle finansal konularda başarı sağlamasına engel teşkil etmektedir (Gündüzalp & Şener, 2018).

1.5. Finansal Davranış ve Finansal Tutumun Yatırımlar Açısından Önemi

Finansal davranış ve finansal tutum yaptığımız para yönetimi, bütçe, harcama ve yatırım, borçlanma davranışı gibi finansal etkinliklerimizi kapsar. Yatırım yapacak bireyler, ilk olarak nereye ve nasıl yatırım yapmaları gerektiğine karar vermeleri gerekmektedir. Günümüz dünyasında yatırım çeşitliliği çok fazladır. Bunlar ev, arsa, araba, altın almak gibi eylemler olabilirken, finansal piyasalara da (bono, hisse senedi, vadeli mevduat hesapları vb.) yatırım yapabilmektedirler. Finansal okuryazarlık seviyesi yüksek olan bireyler finansal tutum ve davranış sergilerken yatırımlarını en doğru şekilde, en fazla fayda sağlayacak şekilde yapmaya özen göstermektedir. Finansal bilgisi yüksek olmayan bir birey, yatırımının daha fazla değerlendirileceği alanların bilgi yoğunluğundan dolayı alanları değerlendirmeyecek, daha az bilgi yoğunluğu isteyen yatırımını daha az değerlendirileceği alanlara yönelecektir. Yatırım yapmanın iki temel amacı bulunmaktadır (Onur & Nazik, 2014).

- Bireylerin yatırım için ayırdığı miktarın değer kaybetmesini önlemek,
- Tasarruflardan kazanç elde etmektir.

Bir toplumdaki bireysel yatırımcılar genel olarak ayrı türden bir yapıya sahip olduklarından; beklentilerinin de farklılık göstermesi doğal bir durumdur. Bu farklılıklar; bireysel yatırımcıların farklı bir kültür düzeyi, bilgi seviyesi ve bireyin psikolojik yapısı ile eğitim düzeylerinin arasında farklılık olmasından kaynaklanmaktadır (Bozkuş & Üçdoğruk, 2008). Yatırım yapacak olan bireyin, gelir

düzeıı yatırımlarını etkilemektedir. Gelir düzeıı yüksek olan bireıler, düşük gelir düzeııne sahip olan bireıden daha fazla yatırım yapma imkanına sahiptir. Buradaki ayırımı belirleyen tek unsur ise bireılerin finansal tutum ve davranışlarıdır.

1.6. Finansal Okuryazarlık Kavramı ve Önemi

Finansal okuryazarlığı Dünya Bankası; finansal bilgiden başlayarak beceriye, beceriden finansal tutumlara ve nihai olarak finansal tutumlardan finansal davranışlara doğru ilişkili bir süreç olarak ifade etmekte ve bunu birbirleri ile güçlü ilişkileri bulunan bir bağ olarak açıklamaktadır. Bu bağın son derece önemli olduğunu çünkü finansal bilginin, tutumları etkilediğini ve finansal tutumların da daha sonra farklı davranışlar şeklinde ortaya çıktığını ifade etmektedir (Çengelci, 2019).

Finansal okuryazarlığın bireılerin finansal manada refahını koruma ve geliştirmelerini sağlayacak finansal bilgiye erişmelerini, eriştikleri bilgiler yardımıyla varlıklarını yönetirken doğru ve düzgün kararlar vermelerini verdikleri bu kararlar sayesinde de kişisel finansal refah düzeılerini artırmalarını sağlayacak bir kavram olarak tanımlanabilmektedir (Kılcan & Ergür, 2019).

Son zamanlarda, tüm dünyada, gelişmiş ölkeler ve gelişmekte olan ölkeler ve ekonomiler, yurttaşlarının finansal okuryazarlık düzeıı konusunda giderek daha fazla endişe duymaya başlamışlardır. Bunun nedeni, daralan devlet ve bireysel destek sistemleri, yaşlı nüfusunda artması da dahil olmak üzere değişen demografik profiller ve finansal piyasadaki geniş kapsamlı gelişmeler gibi bazı sosyoekonomik olgulardır (Shahini, 2017).

Finansal okuryazarlık sınırlı finansal kaynaklar karşısında yüksek düzeyde fayda elde etmek isteyen bireıde var olması gereken bir yetkinliktir (Coşkun, 2016). Kişisel finansal okuryazarlığın etkisi sadece bireı için değil ayrıca toplumun her kesiminin dolayısıyla tüm toplumun finansal rahatlığı açısından da oldukça önemlidir. Ailede kazanılan para yönetimi yetisi bilgi ve deneyimle de pekişerek bireyin harcama alışkanlığını etkilemektedir. Bu nedenle toplumsal finansal refahın artırılması bireılerin verdiği finansal kararların doğruluğuna bağlıdır (Coşkun, 2016).

Bireıler neredeyse her gün finansal davranışta bulunurlar ve bu davranışlar finansal refahlarını etkiler (Jeffery Dew, 2011). Finansal okuryazarlığı yüksek olan bir

birey finansal davranışlarının etkilerini hesaplariken, kendisine en uygun olan davranışa göre hareket etmektedir.

Bireyin sürekli olarak gelişmekte olan ve değişmekte olan dünya standartlarını yakalayabilmesi, finansal gelişmeleri izleyebilmesi, finansal gelişmeleri idrak edebilmesi, finansal ürün ve hizmetlerin zorluğundan sıyrılmaya gibi konularda finansal okuryazarlık seviyesinin geliştirilmesi ile mümkün olmaktadır. Finansal okuryazarlık seviyesi düşük bireylerin finansal kararlar alırken çevrelerindeki insanların tavsiyelerini daha çok dikkate aldıkları anlaşılırken finansal okuryazarlık seviyesi yüksek bireylerin hisse senedine uzun vadeli sermaye piyasası araçlarından olduğu için yatırım yaptıkları tespit edilmiştir (Dağdelen, 2017).

Aslında finansal okuryazarlık kapsam açısından bakıldığında temel düzey bilgi seviyesi ve ileri düzey bilgi seviyesi olmak üzere iki sınıfa ayrılabilir. Risk türü ve risk düzeyine dair bilgiler, faiz etkileri, enflasyon hesaplamaları, basit bankacılık işlemleri vb. konular basit düzeyde finansal okuryazarlığın alanına girerken tahvil, türev ürünler ve hisse senedi gibi finansal yatırım araçlarının yönetilmesi, risk ve getiri arasındaki düzenin anlamlandırılması, ileri düzeyde finansal okuryazarlık konuları olarak görülen piyasa teknik analizleri vb. olarak nitelenmiştir. Finansal okuryazarlığı, basit-bileşik faiz, nominal ve reel getiri arasındaki farklılıklar ve risk çeşitlendirmesi gibi temel finansal kavramlara olan bilgi seviyesi olarak görmektedir (Lusardi, 2008).

Finansal okuryazarlık, birey ve aile kavramı için finansal refahın güvence altına alınabilmesi için oldukça fazla şekilde önemlidir. Finansal sağlığı ve finansal refahı güvence altına almak adına bilinçli finansal kararların yanında doğru davranış ve bilinçli tutumlarda önemlidir. Bu nedenle bireyin finansal eğitim alması ve finansal okuryazarlık yetkinliğine sahip olması hem bireyin kendisi hem de ailesinin ekonomik refahı ve finansal sağlığı için çok önemlidir (Dağdelen, 2017).

Finansal okuryazarlık varlığının ehemmiyeti sadece bireyler için değil, aile, toplum ve ülkeler için de temel gerekliliktir. Finansal okuryazarlık için belirli bir yaş sınırı yoktur. Genç bireylere ailesinde öğretilmeye başlanmalı, finansal eğitimi gerekli kurum ve kuruluşlarla pekiştirmelidir. Finansal okuryazarlık adına yapılan araştırmalar göz önüne alındığında, finansal okuryazarlığın ilkokullardan başlayarak üniversiteye kadar verilmesi gerektiği açıkça ortadadır. Finansal okuryazar olan bireyler hayatlarının her anlarında finansal açıdan daha doğru adımlar atmaktadır.

Finansal okuryazarlığın önemi son yıllarda finansal piyasalardaki ilerleme, toplumun yapısındaki aynı zamanda hem toplumsal hem de ekonomik alandaki ilişkiler ve siyasi farklılıklar nedeni ile zamanla artmaktadır. Aileler ve kişiler, bankalar dahil olmak üzere aracı kurumlar ve kamu kuruluşlarına kadar çok geniş bir kapsamdan oluşmakta olan kredi çeşitleri ve yatırım araçlarına çevrimiçi olarak ulaşabilmektedir (Dağdelen, 2017). Kişisel finansal okuryazarlığın etkisi kendisi için değil toplumun tüm kesimlerinin finansal refahı açısından çok önemlidir. Ailede kazanılan finansal yönetimi becerisi finansal eğitim ve tecrübeyle bir araya gelince tüm toplumun harcama alışkanlığını etkilemektedir. Bu sebeple toplumun finansal refah düzeyinin fazlalaşması kişilerin verdiği finansal kararların yetkinliğiyle ilişkilidir (Coşkun, 2016).

Toplumun en küçük ekonomik birimi bireylerdir. Bireylerin finansal kararlarını bu bilinç ile alması hem bireysel hem de toplumsal bazda akılcı davranış kültürünü geliştirir ve toplumsal refah seviyesi üzerinde olumlu etki yapmaktadır. Gelecekteki gelir ve giderlerimizi tahmin etmek, gelirine uygun harcama ve yatırım planlaması yapmak olası finansal sıkıntılara karşı hazırlıklı ve dayanıklı olmamızı sağlarken, tüketicilerin emeklilik hayatlarının yeterli miktarda gelir sağlamak için yeterince tasarruf edip, birikim yapmasına yardımcı olur, iflas, temerrüt ve haciz ile sonuçlanabilecek yüksek borç seviyelerinden etkilenmemizi sağlamaktadır (Bayındırlı, 2020).

Bireylerin bugünün sosyo-ekonomik şartlarında finansal okuryazarlık yetilerine sahip olmaları hem ekonomik problemleri problem yaşamadan önce fark edip çözebilmeleri hem de finansal rahatlık içinde bir yaşamı idame edebilmeleri açısından önemlidir. Giderek gelişmekte olan ve değişmekte olan dünyayı anlayabilmek için ekonomik konuların izlenmesi ve kişilerin kendi yaşamları için en doğru kararı verebilmesi gerekmektedir. En doğru kararı vermesini sağlamak, ancak ekonomik konumumuzu görerek, mali düzeni sağlayarak, değişimi kabul ederek, finansal okuryazarlığın yaşam boyunca uygulanacak bir görüş olduğunu bilerek mümkün kılınabilir. Dikkat etmek gerekir ki, hızla küreselleşen ve tüm sınırların hızlıca kalktığı dünyada, başka bir ülkenin ekonomisinde meydana gelen finansal kriz bile artık bizlere yansımaktadır. Piyasalarda var olan kelebek etkisini anlayabilmek ve finansal sıkıntılar için tedbir alabilmek finansal okuryazarlık ile mümkün kılınabilir (<https://www.foder.org/>, 2020).

Finansal okuryazarlık kişilerin finansal refah düzeyini arttırmayı ve yaşadığımız dünyayı öğrenmeyi sağlayan ehemmiyetli bir konudur. Kişiler finansal okuryazarlık etkisiyle daha doğrucu ve katılmaya yatkın olabilmekte ve finansal politika yapı taşlarının detaylarını daha iyi anlayabilmektedir. Kişilerin enflasyon hesaplaması ve faiz oranları gibi konularda finansal okuryazar olması hisse senedi piyasasına katılabilmek adına var olan parametrelerin karışıklığı, maliyet ve planlama gibi sorunları konudan uzak bırakmaktadır. Finansal okuryazar olan kişiler, piyasada ki hisse senedinin işlem için gerekli maliyetlerinin azalmasına ek olarak hisse senedi piyasasında yüksek kar paylarından yararlanabilir ve bir çok portföy yaratma imkanları bulabilirler (Dağdelen, 2017).

İKİNCİ BÖLÜM

TEKNOPARK KAVRAMI VE TEKNOPARKLAR

Hızla gelişen dünyamızda teknolojiye ayak uydurmak üniversiteler de olan bilgi ve teoriyi pratiğe dönüştürmek için Teknopark kavramı hayatımıza girmektedir. Bilginin hızla yayılması ve geliştirilmesinde üniversitede ki akademik başarının hayata geçirilmesinde sanayi ve üniversite iş birliği yapılmaktadır. Teknoparklar ise bu iş birliğinin yayılmasında büyük önem arz etmektedir. Bu iş birliği sonunda üniversitelerden aktarılan bilgiler ihtiyacı olan firmalara aktarılmaktadır (Çelik, 2011).

Teknoparklar; üniversiteler ve araştırma kuruluşları ve sanayi kurumlarının aynı bölge içerisinde proje araştırma, proje geliştirme ve yenilik çalışmalarını yaptıkları; kurumlar arasında bilgi akışı ve teknoloji transferi akışını gerçekleştirdikleri; ekonomik, sosyal ve akademik yapının tamamlandığı organize olmuş proje araştırma ve iş geliştirme ekosisteminin oluşturduğu yapılardır (<https://www.tgbd.org.tr>, 2020).

Teknoparklar, bilim ve teknoloji alanındaki buluşları başarılı olabilmeleri için, küçük ve büyük işletmelerle, akademik personelin, girişimcilerin ve bilim adamlarının aracılığıyla uygun bir çalışma ortamı sunan yerleşim yerinde bir araya gelerek sanayi-üniversite iş birliği içerisindeki sistem olarak adlandırılmaktadır. Çoğunlukla devlet üniversitelerinin katkılarıyla kurulan teknoparkların amacı, teknoloji üretimini rakipsiz kılarak bulunduğu ülkeyi ekonomik, sosyolojik bakımdan iyileştirmektir.

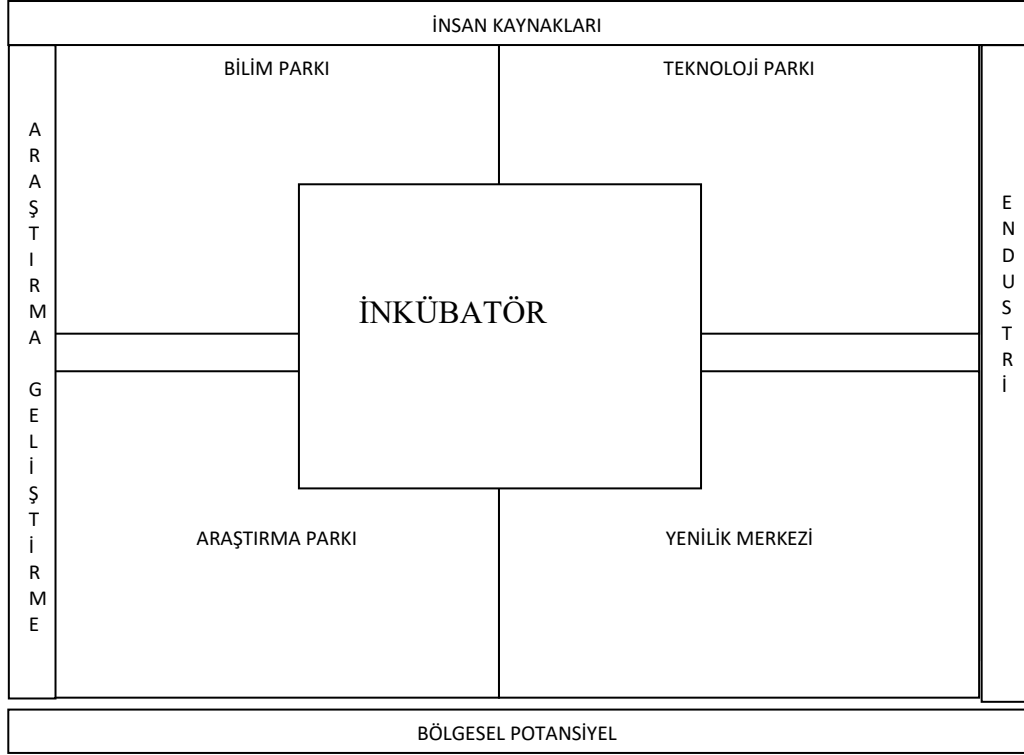
Teknoparklar, araştırma kurum ve kuruluşları ile üniversiteler ve üretim firmalarının birliği sağlanarak devletin var olan sanayisinin uluslararası arenalarda rekabet edebilir ve dış ülkelere olan satışa yönelik bir yapıya kavuşturulması nedeniyle teknoloji üzerine bilgi üretmek, mamul de ve üretim şekillerinde inovasyon geliştirmek, ürün kalitesini ve kalite standardını artırmak, ürünün tasarım kalitesini yükseltmek, verimliliği yükseltmek, üretim maliyetlerini azaltmak, teknoloji üzerine bilgiyi ticarileştirmek, teknoloji ihtiyacı yoğun üretim şekilleri ve girişimciliği desteklemek, küçük ve orta ölçekli işletmelerin yeni ve ileri teknolojilere adaptasyonunu sağlamak, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun kararı da öneme alınarak teknoloji ihtiyacı ve teknoloji kullanımı yoğun alanlarda yatırım olanaklarını yaratmak, araştırmacı bireylere ve bilge kişilere istihdam sağlamak, teknoloji transferine destek olmak ve yabancı sermayenin avantajı olan yüksek ileri teknoloji sağlayacak olması ile yabancı sermayenin Türkiye'ye girişini hızlandıracak, araştırma geliştirme yeteneğine ve

isteğine sahip uluslararası firmaların teknoparkların bulunduğu bölgede araştırma geliştirme yapabilmeleri için ihtiyaçları olan teknolojik altyapıyı doğrulamak amacıyla oluşturulan çeşitli kuruluşlardır (Çapanoğlu, 2013).

Yeni teknoloji firmalarının kuruluşu ekonomik kalkınmanın önemli bir gücü olduğundan, sanayileşmiş ekonomideki hükümetler birçok yerde teknoparkların kurulmasına teşvik olmaktadır. Teknoparklar, danışmanlık hizmetleri sağlamak, finansal fırsatları değerlendirmek, firmaların büyümesini sağlamak, firmalara ağ oluşturmak, etkinlikleri organize etmektedir (Lee & Kim, 2018).

2.1. Teknopark Kavramıyla İlişkili Kavramlar

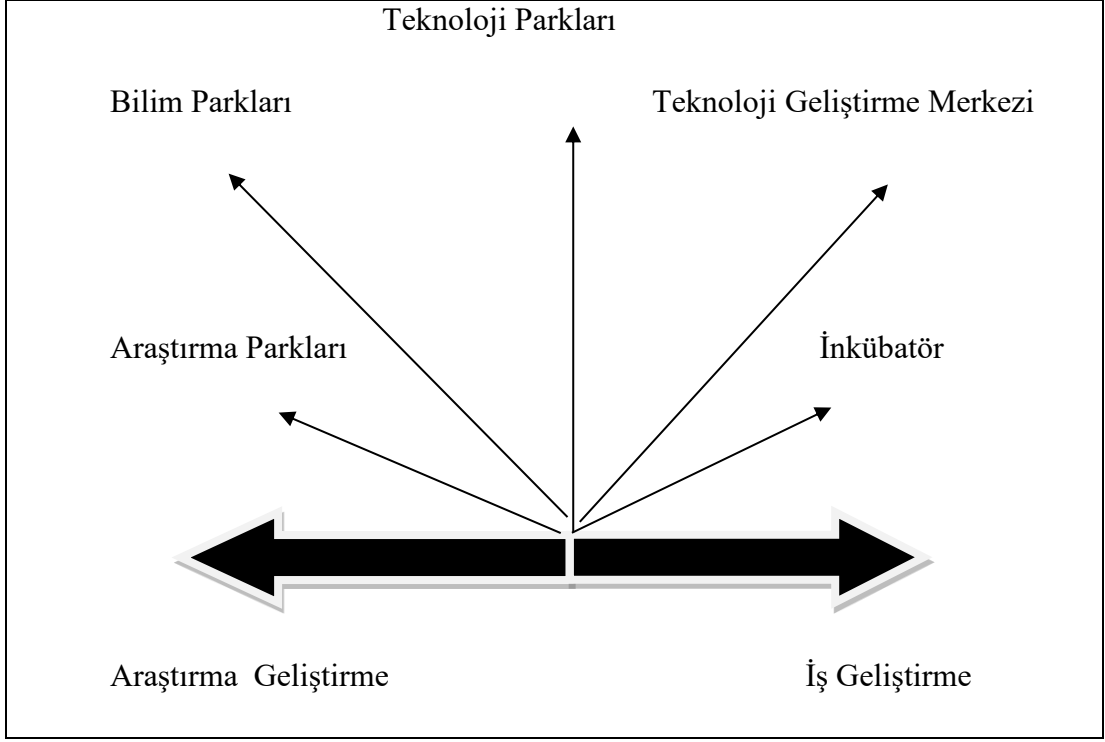
Kurulma nedenlerinden dolayı çeşitli ifadelerle tasvir edilen teknoparklar Amerika Birleşik Devletleri'nde "Araştırma Parkı", İngiltere'de "Bilim Parkı", Fransa ve Japonya'da "Teknoloji Kenti" gibi adlarla bilinmektedir. Ayrıca teknopark yerine Girişimci Merkezi, Yenilik Merkezi, Endüstriyel Park, İş Merkezi gibi farklı adlarla da kullanılmaktadır (Görkemli, 2011).

Kaynak: (Çelik, 2011)

Şekil 2. Teknopark Olgusu.

Şekil 2'ye göre Teknoparklarda inkübatör girişimlerini hayata geçirmek isteyen girişimcilerin, girişimleri için destek alıp geliştirdiği ilk kısımdır. İnkübatör; literatürde Bilim Parkı, Teknoloji Parkı, Araştırma Merkez ve Yenilik Merkezi olarak da bilinmektedir. Bütün tanımlar tek bir olguyu oluşturmaktadır. Bunlarda demek oluyor ki, tanımların hepsi Teknopark ya da Teknopark kavramını yansıtmaktadır. Teknoparklar diğer bir deyişle teknoparklar kurulurken dikkat edilen hususlar; bölgenin taşıdığı potansiyel, endüstri, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin yapılabilmesi ve insan kaynaklarından oluşan etmenlere dikkat edilerek kurulmaktadır. Bu etmenler girişimlerin geliştirilip, hayata geçirilmesinde en önemli noktadır.

Kaynak: (Görkemli, 2011)

Şekil 3. Teknopark Uygulama Yelpazesi.

Şekil 3'e göre, teknopark çeşitlerinin hepsi aynı amaca hizmet etmektedir. Araştırma parkları, bilim parkları, teknoloji parkları, teknoloji geliştirme merkezleri, inkübatör olgularının hepsi teknopark kavramının bağdaştığı oluşumlardır. Bu oluşumların hizmet ettiği amaçlar araştırma ve iş geliştirmedir.

2.1.1. Bilim Parkı

Yenilikçilik tabanlı şirketlerin, büyümesini kolaylaştırırken bilginin üniversitelerden AR-GE kuruluşlarından firmalara erişmesine yardım eden özelleşmiş profesyoneller tarafından idare edilen bir organizasyon biçimidir.

Bilim veya teknoloji parkları, start-up diğer bir deyişle yeni iş olarak da bilinen büyüme imkanı yüksek olan inovasyon kökenli işletmelerin çalışmaya başlaması, kuluçka oluşumunu tutundurmaya çalışması, altyapı hizmetleri, işletme faaliyetleri, kurumlar arası uyum sağlanması, teknoloji transferi, Küçük Orta Büyük İşletmeler için gerekli olan işletme kabiliyetlerini geliştirme olanakları, uluslar arası ilgili kuruluşlarla ortaklarla iletişim, arazi bulundurulması ve arsa temini gibi pek çok hizmeti içerisinde bulundurur (Görkemli, 2011).

Bilim parkları, ticari potansiyeli olan yeni ürünlerin geliştirilmesi için destek sağlar, yeni kurulan, büyüme arzusu olan küçük şirketleri ve ileri teknoloji şirketleriyle alakalı üniversite bölümlerinin de gelişmesini sağlayan yerleşim bölgesidir. Bilim parklarının amaçları (Ünal, 2015);

- Yenilikçi ve yaratıcı, bilgi üzerine kurulu şirketlerin kuluçka ve gelişim dönemlerine destek olmak,
- Küresel ve ulusal ağlardaki büyük şirketlerin bilgi yaratma merkezleriyle iki tarafa da yarar sağlayacak şekilde etkileşim içinde olmalarını sağlamak,
- Üniversite ve sanayi gibi merkezlerle iletişimi güçlendirerek resmi bağlantılar kurmaktır.

2.1.2. Kuluçka Merkezi

Kuluçka kavramı daha çok işletmeleri başlangıç dönemini vurgulamaktadır. İşletmelerin başlangıç dönemlerinde sermaye ve pazarlama konuları girişimin varlığını sürdürebilmesi, hayatta kalabilmesi için hususi bir önem taşımaktadır. Bu nedenle kuluçka merkezleri girişimlerin sermaye ve pazarlama gibi konularında daha çok destek vermektedir. Bu merkez kapsamına alınacak firmalarda maksimum yararlanma özelliği aranmaktadır bu yüzden 2 yıl içerisinde kuluçka merkezlerinde ayrılması beklenmektedir. Kuluçka merkezleri, yeni kurulma ya da kurulma aşamasında olan şirketlere destek olmaktadır. Bu şirketler ürün yapabilecek seviyeye geldiklerinde kuluçka merkezlerinden ayrılmaları beklenmektedir (Çelik, 2011).

Kuluçka merkezinde bulunan ve gelişmekte olan şirketler çok küçük miktarda ödeme yaparak faks, malzeme, sekreteryaya, laboratuvar, danışmanlık, kütüphane, telefon gibi bazı hizmetlerinden yararlanırken işletmeler üniversitelerle birlikte proje geliştirme fırsatını da yakalamaktadırlar.

Kuluçka merkezleri, destek verdiği işletmenin hayata geçmesinde önemli rol oynarken, finansal destek sağlayan kurumlar olarak tanımlanmaktadır. Kuluçka merkezleri finansal destekten ziyade rehber bir kuruluş görevini üstlenmektedir, girişimciye gelişmesi açısından fırsat veren ve girişimin kuruluş zamanlarında verilen teknik destek ile büyümesini sağlayan merkezlerdir. Kuluçka merkezleri teknopark tabanlı işletmelerin gelişmesini sağlamaktadır (Asmara, Oktaviyanti, Alamsyah, & Zulhamdani, 2018). Kuluçka firmaları; araştırma geliştirme, teknoloji içeren yenilik,

yeni yazılım ve çeşitli tasarım etkinliklerine yönelik ilgilenilen veya özel sektör işletmeleri ve kamu kurum kuruluşları tarafından desteklenmesi normal olan, iki yıl süresi olan, proje sahibi girişimciler ya da start-up olarak tanımlanmaktadır.

Kuluçka merkezlerinin avantajları şöyle sıralanabilir (Kalfaoğlu & Bedük, 2018);

- Kuluçka merkezlerinin start-up'lara yeni iş fikirlerinde finansal desteğin verilmesi, olması gereken teknik desteğin verilmesi ve firmaya makul bir fiyata yer tahsis edilmesi,
- Yönetim, teknik ve finans konularında danışmanlık hizmetlerinin yetkin ve bilge kişiler tarafından girişimcilere verilmesi,
- Kuluçka merkezlerinde birçok girişimcinin aynı alanda bulunmasıyla birlikte girişimcilerin bağlantı içinde olmasının sağlanması ve bu durumun da firmalar üstünde pozitif etki yaratarak girişimin gelişmesine destek sağlaması gibi avantajları olduğu söylenmektedir.

Kuluçka merkezleri, teknopark bünyesinde ortak kullanıma sunulan alt yapı imkanlarını kullanarak yeni teknoloji ve girişimlerin desteklendiği bölümdür. Teknoparklar içerisinde ilk kurulan binaya İnkübatör ismi verilirken, İnkübatör binalarında küçük ama büyüme hızı yüksek olan firmalara yer verilmektedir. 6 adet İnkübatör çeşidi vardır. Klasik, Duyarsız, Melez, İçsel, Kırsal, Uluslararası (Görkemli, 2011).

- Klasik İnkübatör: Girişimcilere ellerinde olan hizmetlerin hepsini sağlamaktadır.
- Duyarsız İnkübatör: Bir binaları yoktur. Hizmetlerini danışmanlık yaparak vermektedirler.
- Melez İnkübatör: Hem kuluçka merkezinde yer alan girişimlere hemde yer almayan girişimlere destek vermektedirler.
- İçsel İnkübatör: Büyük imalat şirketleri ve küçük yan hizmet veren şirketleri bir arada bulundurarak hizmet vermektedirler.
- Kırsal İnkübatör: Tarım ile ilgilenen kesimlere destek vermektedirler.
- Uluslararası İnkübatör: İşletmeleri bulunan ülkeye gelmesini sağlamaktadırlar.

2.1.3. Yenilik Merkezi

İleri teknoloji firmalarının kurulması ve gelişmesi için en yoğun ortam şartlarını hazırlanarak, girişimcilere yoğun ve etkin bir desteğin verildiği üniversiteler AR-GE ve araştırma merkezleriyle iş birliğinin sağlandığı merkezlerdir.

Yenilik merkezlerinde, bölgesel kalkınmaya dönük olarak ileri teknolojiye yönelik projeleri olan yeni girişimcilere proje geliştirme, piyasada gelişim, piyasa koşullarına adaptasyon konularında ofis temini, teknik eğitim, idari eğitim ve danışmanlık hizmeti diğer kurum ve kuruluşlarla bilgi alışverişinin yapılmasını sağlaması gibi hizmetler verilir (Görkemli, 2011).

Bu merkezlerin amacı, analiz edilmiş yerel gereksinimlere uyarlanmış olan bu merkezleri KOBİ'lere ihtiyacı olan desteği vermesi böylece yerel ekonomik kalkınmaya katkı sağlamasıdır (Çelik, 2011).

Yenilik Merkezleri (Innovation Hub) inovasyon içeren teknolojiler, yenilikçi iş modelleri ile firmaların üretim süreçlerini, ürün ve hizmetlerini geliştirerek daha rekabet edilebilir alan yapmalarına destek olan bir aracı ve elektronik kayıtları oluşturabilecek organizasyon olarak açık inovasyon iş modelini benimsemişlerdir. Yenilik merkezlerinin asıl görevi teknolojik altyapıdan daha fazla, firmalara yakın konumda yer alarak, firmaların ticari ihtiyaçlarını anlayarak ve hedef pazara yönelik uygulanabilir fakat yenilikçi çözümler geliştirebilmelerine katkı sağlamaktır. Bu şekil de yenilik merkezlerinin amacı, firmaların ticari ihtiyaçlarını karşılayabilecek sonuçlara ulaşılmasını sağlamaktır (Cansız, Kurnaz, & Yavan, 2018).

Aşağıda bulunan tabloda Yenilik Merkezlerinin sağladığı faydalardan bahsedilmektedir.

Tablo 1. Yenilik Merkezleri Tarafından Sağlanabilecek Hizmetler.

Yenilikçilik	İş Geliştirme	Beceri Geliştirme
Farkındalık	Strateji	Teknik eğitim
Yenilik ihtiyaç analizi	Eşleştirme	İş ve finans eğitimi
Brokerlik	Yönetim eğitimi	
Yenilik yol haritası	İş koçluğu	
Uzmanlığa erişim	Rehberlik	
Platformlara erişim	Star-up'lara destek	
Altyapılara erişim	Finansmana erişim	
Ortak araştırma		

Kaynak: (Cansız, Kurnaz, & Yavan, 2018)

Literatüre bakıldığında; yenilik merkezlerinin girişimcilik ekosistemi içinde bulunan teknopark teknoloji transfer ofisi, kuluçka merkezi gibi kurumların verdiği hizmetleri vermeyip teknopark teknoloji transfer ofisi, kuluçka merkezi gibi yapıların hareketlerini destekleyici roller üstlenen, dahası söz konusu alanlardan farklı olarak piyasanın ticari ihtiyaçlarını anlamak ve hedef pazara odaklı yeniliğe önem veren, ölçeklenebilir pazarı bulunan çözümler geliştirebilmelerine destek ve geliştirme hizmetleri sağlayan uzmanlaşmış bir platform olduğu görülmektedir.

2.1.4. Araştırma Parkı

Temel bilimsel araştırmalara dayalı olarak geliştirilmiş ya da geliştirilmekte olan projelere sahip büyük şirketler veya yeni geliştirilen teknolojilere odaklı genç şirketlerin bir araştırma kurumu ya da üniversite ile birlikte daha yakın ilişkiler kurarak, bilim odaklı teknoloji geliştirilmesine dayanak sağlayan faaliyetler olan araştırma parklarında geliştirilen projeler, gerekli temel ve basit araştırma aşamasından ilk örnek üretimi yapılabildiği kadar desteklenir, ama seri üretime geçiş ve ürün pazarlaması yapılmaz (Görkemli, 2011).

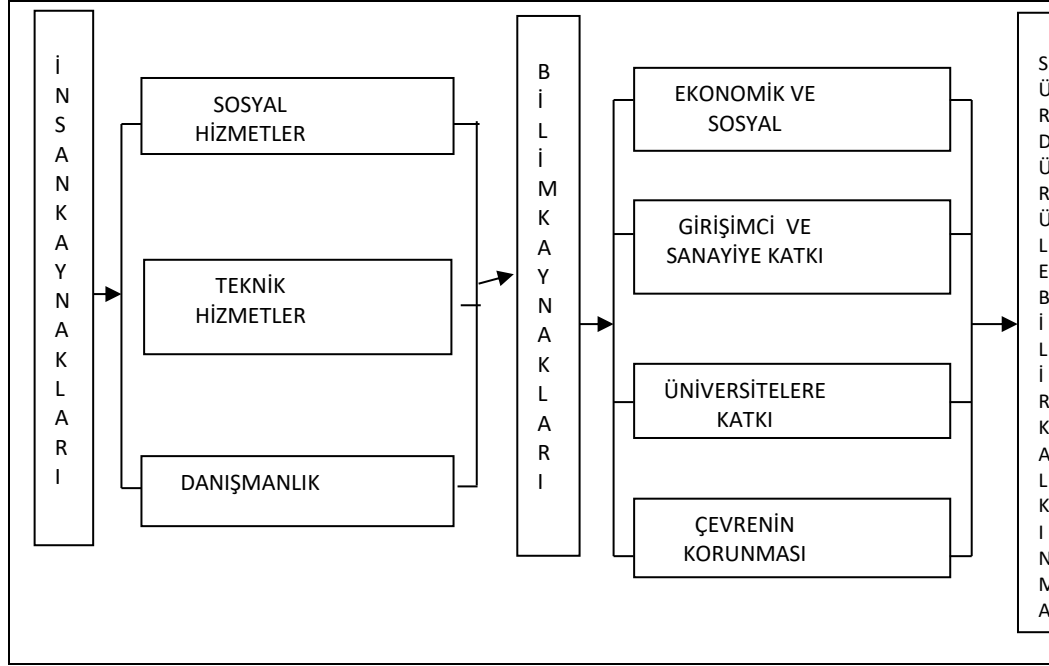
2.1.5. Teknoloji Geliştirme Bölgesi

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, üniversite-sanayi iş birliğinin yapıldığı daha çok üniversite yanına kurulan, üniversitelerin bilgi ve birikimini, sanayilerin ise iş gücünü kullanarak kuruldukları bölgede bölgesel kalkınmaya yardımcı olan, ileri teknolojinin kullanılmasına aracılık eden ve aynı zamanda yeni teknoloji merkezlerinin kurulmasına aracılık eden yapılardır. Teknoloji geliştirme bölgelerinin amacı, yeni ve ileri teknoloji firmalarının üniversiteler ile üretim sektörünün iş birliğini sağlayarak ihracata yönelik bir yapıya ulaştırmaktır (Sarıtaş, 2019).

2.2. Teknoparkların Sağladığı Faydalar

Teknoparklar, akademik yaşam ile sanayinin iç içe olduğu, sakin bir kent yaşamına sahip olan, teknoloji transferi, bilgi alışverişi ve teknoloji üretimi yaparak ekonomide geri kalmış yerlerin gelişmesine yardımcı olan bilim merkezleridir. Teknoparkların işletmelere sağladığı faydalardan en önemlisi nitelikli, planlı ve merkezi yönetimli bir alan yaratmasıdır. Teknoparkların diğer yararları ise; bölgeler arasında

olan ekonomik farkı azaltmak, istihdamı canlandırmak, bölgesel inovasyon yapma çabaları ile bölgesel kaynakları kullanarak araştırma kapasitesinin altyapısını kurmak, bölgesel sanayinin canlanmasını sağlamaktır (Çapanoğlu, 2013).

Kaynak: (Kağızman, 2008)

Şekil 4. Teknoparkların Amaç ve Fonksiyonlar

a. Teknoparkların Girişimciye Olan Faydaları

Teknoparkların varlık nedeni işletmelerin kuruluş aşamasında büyüme aşamasına kadar ki gelen sürede hayatta kalmalarını, finansal adımlarını sağlamalarını, varlıklarını sürdürebilmelerini sağlamaktır. Teknoparkların girişimcilere olan faydaları aşağıda maddeler halinde bulunmaktadır.

- Üniversiteden teknik, finans, iş idaresi, pazar analizi konularında daha kolay bir şekilde danışmanlık hizmeti almalarını sağlamaktadır.
- AR-GE şirketleri ile bir arada olmalarını sağlayarak daha kolay AR-GE yapmalarını sağlamaktadır.
- Teknoloji transferi ve teknoloji geliştirmeyi daha kolay ve güvenilir bir şekilde yapmayı kolaylaştırmaktadır.
- Üniversitelerin araştırma alt yapılarından ve bilgi havuzundan daha rahat bir şekilde araştırma yapabilmektedirler.

- Vergi ayrıcalığı sağlanmaktadır.
- Teknoparkta yer alan girişimcilere imaj ve saygınlık sağlamaktadır.
- Girişimcilere, iletişim, fotokopi, sekreteryaya hizmetleri gibi hizmetler sunmaktadır.
- Üniversitede alanında uzman kişiler tarafından danışmanlık hizmeti almayı sağlamaktadır.
- Uygun fiziksel ortam ile cüzi miktarda alınan kira hizmeti bedeli ve bölge ekonomisindeki firmalarla bağlantı olanağı sunmaktadır.
- Teknoparklar bünyesinde bulunan firmalara büyük bir miktarda kaynak ağı sunmaktadır.
- Teknoparklar, firmaları prototip üretimi, seri üretim aşamalarına kadar Risk Sermayesi sağlayarak destek olmaktadır.
- Birden fazla projesi olan girişimcilere, en doğru, en iyi projeyi seçmeleri sağlamaktadırlar.
- Alanında uzman olan üniversite bünyesinde bulunan öğretim üyelerine danışmanlık ücreti ödeyerek hem danışmanlık alırlar hem de üniversitelerin kütüphane-arşiv sisteminden yararlanmaktadırlar.
- Teknoparklar, girişimcilerin yaşadığı işletme sorununu çözmek için daha iyi bir ekip kurmalarına yardım etmektedirler.
- Üniversitelerin sahip olduğu sosyal kaynaklardan (spor faaliyetleri, konserler, geziler, tiyatro vb.) yararlanmalarını sağlamaktadır.
- Kurumlar vergisinden, damga vergisinden muaftır ve ayrıca harçtan da muaftır.

Bölgede bulunan işletmeleri gösteren gelir vergisi ve kurumlar vergisi yükümlülerinin, mahsus bu Bölgedeki yazılım ve/veya araştırma geliştirme faaliyetlerinden elde ettikleri karları 31/12/2023 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden muaf tutulmaktadır. Atık su arıtma tesisi işletmeleri olan bölgelerden, belediyeler tarafından atık su bedeli alınmaz. Teknoloji geliştirme bölgesinde etkinlikte bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir veya kurumlar vergisinden aykırı bulunduğu süre zarfında sınırlanmış olan bu bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi geliştirdikleri, veri işleme yönetimi, iş uygulamaları, sektörel bazlı, mobil, askeri komuta kontrolünü uygulama ve yazılımı şeklindeki teslim hizmetlerinin, 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu

kapsamında katma değer vergisine tabii değildir (Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2014).

Teknoparklarda girişimcilere sunulan hizmetler:

Danışmanlık Hizmetleri: Kuruluş danışmanlığı, iş planı, mali danışmanlık, teknoloji danışmanlığı, hukuk danışmanlığı, denetim, muhasebe işlemleri, reklam ve pazarlama danışmanlığı.

Teknik Hizmetler: Atölye, kütüphane, laboratuvar, telefon, fax, uluslararası erişim ağları, bilgisayar, fotokopi, veri tabanı, sekreter, konferans ve toplantı odası, yazılım paketleri, patent katalogları.

Sosyal Hizmetler: Sağlık hizmetleri, alışveriş merkezleri, lokanta, kafeterya, tiyatro, sinema, konser etkinlikleri, spor merkezleri (Çelik, 2011).

b. Teknoparkların Üniversiteye Olan Faydaları

Teknoparklar çoğunlukla üniversiteye yakın alanlarda kurulmaktadır. Bu sayede teknoparkların üniversiteye birçok faydası bulunmaktadır. Bu faydalar aşağıda maddeler halinde bulunmaktadır.

- Üniversiteler devletten aldığı finansal kaynaklara ilaveten finansal kaynak almaktadır.
- Şirketlerin bilim ve teknoloji talepleriyle ilgili alanlardan dolayı üniversitelerin yeni araştırma konuları geliştirmektedir.
- Teknoparklar, üniversitenin bilim ve teknoloji alanındaki buluşlarını daha etkin bir şekilde topluma ileterek, üniversitelere prestij sağlamaktadır.
- Üniversitelerin inovasyon yeteneğini ve kapasitesini pozitif yönde katkı sağlamakla birlikte üniversiteler arası rekabeti de geliştirmektedir.
- Teknoparklardan elde edilen teknolojik buluşlar, araştırmanın üretime iletildiğini gösteren yegane kanıttır.
- Teknoparklar, akademik ortam içinde araştırmanın ve bilginin ticarileşmesi adına bir iş yapma vesilesi verir (Görkemli, 2011).
- Üniversite mezunlarına ve üniversite öğrencilerine istihdam sağlamaktadır.
- Daha fazla araştırma olanağı sunarak daha etkin bir eğitim verilmesine yardımcı olmaktadır.
- Yenilikçi firmalar sayesinde üniversite bünyesinde bulunan girişimcilere imkan sunmaktadır.

- Üniversite-sanayi iş birliği somutlaşmaktadır.

c. Teknoparkların Bulunduğu Bölgeye Sağladığı Faydalar

Teknoparklar bulunduğu bölgeye istihdam sağlayarak yerel ekonominin büyümesi dahil birçok faydası bulunmaktadır. Bu faydalar aşağıda açıklanmaktadır.

- Küçük şirketler büyümekte ve kökenli büyük şirketler kurulmaktadır.
- Sanayi ürünleri ile yerel ekonomini büyümektedir.
- İhracat oranları ve yabancı yatırımlar artmaktadır.
- Bölgenin dışa bağımlılığı azalmaktadır.
- Bölgedeki yatırım, AR-GE kapasitesindeki dengesizlik düzelmektedir.
- Bölgenin ve dolayısıyla ülkenin ekonomik düzeyi yükseltmektedir.
- Bölgenin ekonomik faaliyetleri çeşitlemektedir.
- Teknoparklar, bölgede yaşayan insanların gelir düzeyini olumlu yönde etkilemektedir.
- Bölgede yaşayan insanların gelir düzeyi ve eğitim düzeyi artmaktadır.

d. Teknoparkların Ülkeye Olan Faydaları

Teknoparklar üniversitelere, bölgelere sağladığı yararlar ile ülke ekonomisini de etkilemektedir. Bir ekosistem içerisinde birbirine fayda sağlayarak refah düzeyini yükseltmektedir. Fayda sağladığı üniversite bölgeye, bölge ülkeye ekonomik fayda sağlayarak teknoloji ve bilim düzeyini de yükseltmektedir. Teknoparkların ülkeye sağladığı tüm yararlar maddeler halinde aşağıda yer almaktadır (Görkemli, 2011).

- Ülkenin endüstriyel rekabeti artmaktadır.
- Ülkenin işsizlik oranlarında önemli bir artış olmaktadır.
- Ülkenin teknoloji ve bilim düzeyi gelişmektedir.
- Ülkenin uzmanlaşmış iş gücü gelişmektedir.
- Ülke, uluslararası pazarlara açılmaktadır.
- Ülkenin dünyadaki imajı artmaktadır.
- Ülkenin refah düzeyi yükselmektedir (Sarıtaş, 2019).

2.3. Teknoparklar ve Kalkınma

Teknoparklar, endüstriyel rekabeti arttırdığı, bilim ve teknolojiyi geliştirdiği, uluslararası pazarlara açılmada bir yol olduğu, yabancı yatırımları ülkemize çektiği için bulunduğu ülkenin ekonomik kalkınmasında kilit rol oynamaktadır. Bir ülkede sanayi ve üretim ağı genişledikçe ülkedeki istihdam, gelir ve eğitim düzeyinde artış olmaktadır. Teknoparkların girişimcilere sunduğu faydalar onları teşvik ederken, bulunduğu üniversitenin gelişmesini prestijine katkı sağlamaktadır. Bunları sonucunda bulunduğu bölge kalkınmakta ve dolayısıyla ülkenin refah düzeyine yansımaktadır. Ülkenin ekonomisine yansıyan hareketlilik o ülkenin kalkınmasına katkı sağlamaktadır.

Yeni bir teknoloji geliştiren, teknolojiyi dışa satan, inovasyona yatırım yapan, değer üreten bir ülkenin yararlanabileceği en hızlı ve güçlü yapılanma teknoparklardır. Araştırma geliştirme, inovasyon, teknoloji geliştirme, yeni ekonomi gibi olguların temel kaynağı bilgiden yeni bir değer türetilmesidir. Teknoparklar, bilgiden katma değer üretimi için denenmiş, gerçekçi, güvenilir bir finansal gelişim ve bölgesel kalkınma modelidir (Kağızman, 2008).

2.4. Teknoparkların Kuruluş Modelleri

Teknopark kuruluş modelleri bulunduğu ülkeden ülkeye, kurulduğu bölgeden bölgeye göre değişmektedir. Teknoparkları yapısal ve fonksiyonel olarak incelediğimizde iki farklı kuruluş modelinden söz edebiliriz. Bunlar mülkiyete dayalı kuruluş modeli ve fonksiyona dayalı kuruluş modelleridir.

2.4.1. Mülkiyete Dayalı Kuruluş Modeli

Mülkiyete dayalı kurulma modeline incelendiğinde 5 ayrı modele ayrıldığı görülmektedir. Bunlar; yerel yönetim ağırlıklı, hükümet ağırlıklı, üniversite ağırlıklı, özel girişimci ağırlıklı ve karma şekildir (Ateş, 2007).

Merkezi hükümet ağırlıklı modelde devlet teknoparkların kurulmasında etkin bir şekilde destekleyici olarak yer alır. Merkezi hükümet sistemi devletin yerel ve bölgesel kuruluşları ile birlikte teknoparklara altyapı sağlanması sırasında birlikte çalışmaya girerler. Devlet sadece kurulum için gerekli teşviği değil, aynı zamanda altyapıyı, ayrıcalıkları, vergi indirimini ve uygun kredi koşulları gibi konularda da etkin

bir görev alır. Bu modele örnek verecek olursak Fransa'daki Sophia Antipolis'i ve Japonya'daki Tsukuba Bilim Kenti örnek gösterilmektedir.

Yerel yönetim ağırlıklı model incelendiğinde öncelikle gelişmekte olan bölgelerdeki yerel yönetimler, bölgeyi kalkındırmak, yeni iş olanakları yaratmak göreviyle teknopark kurarlar. Türkiye'deki Mersin Teknoparkı, Amerika Birleşik Devletleri'nde Kuzey Carolina Araştırma Üçgeni Parkı ve yine Türkiye'de bulunan Ulutek Teknoloji Geliştirme Bölgesi'ni bu modele örnek vermek mümkündür (Saritaş, 2019).

Özel girişimci ağırlıklı modele bakıldığında üniversiteler, finansman açısından iyi derecede olan finansal kurumlarla birlikte hareket ederek teknopark oluştururlar. Bu teknoparklar daha çok bulunduğu arsa fiyatlarının diğer arsa fiyatlarına göre fiyatların yüksek olduğu yerlerde kurulur bu durum teknoparkların kar yaratma amaçlarına hizmet etmektedir. Türkiye'de de Cyberpark ve İtalya'daki İtalya Parkı bu modelin en önemli örneklerindedir.

Üniversite ağırlıklı modelde ise teknoparkın temel olanaklarını üniversite oluşturur, teknopark üniversite sınırları içerisinde bulunmaktadır. Türkiye'deki İstanbul Teknik Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Teknoparkları ve Amerika Birleşik Devletleri'nde ki Silikon Vadisi bu modelde inşa edilmiştir.

Yerel yönetimler, üniversiteler, çeşitli kurumlar ve bankalarla birlikte karma modelde bir teknopark inşa ederler. Hissedarların sermayeleri değişik oranlarda olabilir. Türkiye'de kurulan teknoparklar bu modelde inşa edilmiştir. Kocaeli Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi Göller Bölgesi Teknoparkı, Konya Teknopark ve bu modeldeki en iyi örnek verilebilecek kurumlardır (Görkemli, 2011).

2.4.2. Fonksiyona Dayalı Kuruluş Modeli

Fonksiyona dayalı kuruluş modellerini üç başlık altında incelenebilir. Kuluçka odaklı, araştırma odaklı ve üretim odaklı olarak incelenebilmektedir.

Kuluçka odaklı, üniversite ve araştırma merkezleri etrafında kurulan bu teknoparklar AR-GE personelleri çekerek endüstriyel inovasyon ve gelişimini besleyen bir ortam yaratmaktadırlar.

Araştırma odaklı, kuluçka odaklı teknoparklar gibi üniversite ve araştırma merkezlerinin yanında bulunurlar. Amaçları endüstriyel ürün geliştirmek, teknoloji odaklı ürün yaratmak ve bölgedeki firmaları bünyesine alarak bölgesel kalkınmayı desteklemektedir.

Üretim odaklı, yüksek katma değerli, teknoloji ağırlıklı ürünler, odağı büyük pazar potansiyeline sahip hizmetler üretilerek finansal gelişimi hızlandırmak ve yeni bölgesel endüstriler kurmaktır (Sarıtaş, 2019).

2.5. Dünyada ve Türkiye’de Teknopark Uygulamaları

Teknoparklar, 1950 yıllarında Amerika Birleşik Devletleri’nde kurulmuştur. 1951’de kurulan Stanford Araştırma Parkı ve 1952’de kurulan Cornell Business and Technology Park teknoparkların ilk örnekleridir. Amerika Birleşik Devletleri’nde Stanford Üniversitesi Teknoparkı Silikon Vadisi olarak bilinmektedir. 1983 yılında yüksek teknoloji şirketlerinin sayısı 8.000 civarını bulmaktadır. Günümüzde Nobel bilim ödüllerinin %80’ni Silikon Vadisinde bulunan şirketlere verilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri’nden sonra, Avrupa’dan sonra Kore , Tayvan, Japonya başta olmak üzere Uzak Doğuda da teknoparklar kurulmaya başlanmış, Kore, Çin, Singapur, Rusya, Macaristan, Türkiye ve Avusturya’da Birleşmiş Milletler Kalkınma Programının da destekleri sayesinde teknoparklar kurulmuştur (Çapanoğlu, 2013).

İngiltere’de 1972 yılında Cambridge Trinity College ve Edinburgh Heriot-Watt teknoparkları inşa edilmiş, Trinity College’deki Cambridge teknoparkı, günümüzde İngiltere’nin en büyük teknoparkı konumundadır. 1972’lerden sonra teknopark sayısında önemli derecede bir artış olmuştur (Sarıtaş, 2019). Fransa’nın günümüzde altmış civarında teknoparkı bulunmaktadır. Kar amacı gütmeyen bir kurum tarafından 1969 yılında ilk teknoparkı kurulmuştur. Fransa’da kurulan ilk teknoparklar olan Grenoble Nancy ve Sophia Antipolis’dir (Şimsek, 2015).

Japonya 1963 yılında Japon parasının değerinin artması nedeni ile yaşanan finansal sıkıntılar nedeniyle ihracatının azalmasından dolayı teknopark kurma kararı almıştır. 1970 yılında ilk teknoparkını kurmuştur. Tsukuba Japonya’da kurulan ilk teknopark olma özelliğini taşımaktadır (Sarıtaş, 2019). Hindistan’da atılımların en önemlisi olan bilgi teknoloji atılımı için 1997 yılında International Technology Park

kurulmuştur ve bu teknopark ülkenin en büyük teknoparkıdır. Hindistan'ın diğer önemli teknoparkı ise Hindistan'ın Silikon Vadisi olarak anılmaktadır (Sarıtaş, 2019).

Çin yönetimi, 1985 yılında bilimsel araştırma sayılarını yükseltmek, yüksek teknolojiyi geliştirmek ve ulusal ekonomiyi güçlendirmek nedeniyle Shenzen Bilim Parkını açmıştır. 1988'deki inovasyonların ve patentlerin ticari hale getirilmesi politikası neticesinde, teknopark sayıları yükselmeye başlanmış ve 40 adet yeni teknopark daha kullanıma açılmıştır. Shenzen Bilim Parkı yaklaşık 1700 şirket ve 130.000'den fazla çalışanıyla çalışmalarına günümüzde de devam etmektedir. 2002 yılı incelemelerine bakıldığında Çin'de toplamda 16.000 şirkete ev sahipliği yapan ve 1,84 milyon insana iş imkanı veren 53 adet teknopark çalışmaları göstermektedir. Teknoparklar, Çin'in ekonomisinin çoğunluğunu ağır sanayi ve tarım oluşturmasını da bilgi teknolojisi hizmetleri gibi katma değeri yüksek alanlara yönelmesinde önemli rol oynamaktadır (Görkemli, 2011).

Rusya, 1990 yılında Tomsk'da ilk bilim parkı kurulmuş, Rusya'daki en önemli teknopark ise St. Petersburg Teknoparkı'dır. Çin'den sonra teknoparkların önemini anlayan Rusya'da 1998 yılına kadar geçen sekiz yıllık sürede teknopark sayısında hızlı bir artış olup 62'ye yükselmiştir (Sarıtaş, 2019).

International Association of Science Parks : IASP dünya genelinde ki bilim ve teknoloji alanlarından oluşan bir dünya teknoparklar birliğidir. IASP'nin amacı, dünya genelinde bilim parkı yetkilileri ile iletişimde olmak ve üyelerinin devamlı büyüme isteği ve sürekli etkinliği için çeşitli hizmetler sunmaktır. Mayıs 2017 tarihi sonrasına bakıldığında içlerinde 17 adet Teknoparkıyla Türkiye'nin de olduğu Asya-Pasifik, Afrika, Latin Amerika, Avrupa, Batı Asya, Kuzey Amerika dahil olmak üzere üyelerin tamamı 403 üye, 74 ülke ve 6 bölgeden oluşmaktadır. Düzenli olarak her yıl yapılan uluslararası Teknoparklar Kongresi dünyanın çeşitli yerlerinden gelen temsilcileri bir araya getirmektedir. IASP Konferansları, alanında uzman kişilerin iş birliği yaptığı, deneyim ve bilgi alışverişinin sağlandığı, ortaklıkların oluştuğu ve yeni ortak projelerin geliştirildiği dünya çapında önemli etkinliklerdir (<https://www.nkuteknopark.com>, 2020).

Tayvan'da teknoparklar, üretim sanayisini ve öncelikle dış satım yapan firmalarını desteklemek niyetiyle sisteme uyan bir düzen oluşturulması için 1980 yılı sonrasında kurulmaya başlamıştır. 2001 yılına gelindiğinde Hsinchu 1980, Tainan 1995,

Chunan 1998 ve Taichung 2001 adlarında dört adet teknoparkı bulunmaktadır. Tayvan’da teknoparkların kurulması ve sayısının artmasıyla beraber alınan patent sayısında ciddi oranlarda artış yaşanmıştır, ayrıca şirketler yakın konumda bulunmasının getirdiği avantajlarla birbirleri arasında daha iyi ilişkiler kurmuştur, bölgesel ekonomik kalkınma için iyi derecede gelişmeler sağlanmıştır (Görkemli, 2011).

Association of University Research Parks: 1986 yılında üniversite yönetimine bağlı olarak kurulan araştırma parklarının geleceği iyi tahmin edebilen yöneticileri tarafından, tüm dünyada yönetim kurulu bünyesinde ele alınan üniversitelerde bir araştırma parkı kavramını tartışıp konuya açıklık getirmek için Tempr, Amerika Birleşik Devletleri Arizona’da düzenlenen ilk uluslararası konferansın peşine, tasarlanmış alanlarda yapılan Araştırma geliştirme faaliyetlerine olan ilgi ve alakaya yönelik kurulmuştur. AURP’in amacı inovasyonların ticari hale getirilmesini ve üniversite sanayi ortaklığı ve devlet iş birliği aracılığıyla ekonomide küresel çapta finansal büyümeyi hedeflemektedir. AURP’in asil üyeleri dünya çapında faaliyet gösteren ve planlı hareket eden 44 araştırma parkıdır. Bir çok üniversite, toplumsal kar amacı gütmeyen, teknoloji projeleri ve programlarının geliştirilmesi ile işletilmesiyle ilgilenen özel kuruluşlar AURP’in düzenini oluştururlar (<http://odtuteknokent.com.tr>, 2021).

European Business and Innovation Centre (EBN): EBN, 1984 yılında Avrupa endüstri liderleri, ilk iş ve yenilik merkezlerinin öncüleri, Avrupa Komisyonunun ortaklaşa yaptığı bir girişim olarak kurulmuştur. 1984’te Belçika, Liège’de Avrupa Komisyonu İş ve Yenilik Merkezi (EC-BIC) kurulmuştur. EBN inovasyonu ve bireyleri girişimciliğe teşvik eden bir kurumdur. EBN’nin Misyonu girişimcilerin onların yeniliğe başlama sürecini yeniliği destekleme, inovasyon çalışmalarına yardım etmek, kuluçka ve uluslararasılaşma aşamalarını desteklemek, inovasyon çalışmalarına yardım etmek, geliştirilmesini sağlamak, finansal kalkınmayı sağlamaktır. EBN, yan ürün, kuluçka, yenilik, girişimcilik, küçük orta ve büyük işletmelerin ve bölgesel ekonomik kalkınma noktasında Avrupa’da bir referans odağıdır. EBN’nin 75’i ortak üye olmak üzere, 155 Küçük Orta Büyük İşletmeler, 27 Avrupa Birliği üyesi devlet ve 11 adet Türkiye, Kanada, Orta ve Doğu Avrupa, Mısır, Çin, ABD gibi ülkeler de dahil olmak üzere 2009 yılı itibarıyla bünyesinde 240’dan fazla üyesi bulunmaktadır (<https://www.nkuteknopark.com>, 2020).

Japonya 1963 yılında Japon parasının değerinin artması nedeni ile yaşanan finansal sıkıntılar nedeniyle ihracatının azalmasından dolayı teknopark kurma kararı almıştır. 1970 yılında ilk teknoparkını kurmuştur. Tsukoba Japonya’da kurulan ilk teknopark olma özelliğini taşımaktadır (Sarıtış, 2019).

Günümüzde dünyada 1000’e yakın teknopark bulunmaktadır. Bu sayı ön kuluçka merkezleriyle birlikte 4000’e kadar ulaşmaktadır. (<https://www.tgbd.org.tr>, 2020) Teknoparkların %83’ü kar amacı gütmeyen kuruluşlardır. %62’si bünyesinde kuluçka merkezi barındırmakta, %70’i kamu yatırımı ve teşvikleri ile kurulmuş, %73’ü arsa kiralayarak kendi varlığını idame ettirmektedir. Teknopark firmalarının %26’sı bilişim teknolojilerinde, %20’si biyoteknolojide, %19’u elektronik, %8’i çevre, %6’sı ileri malzeme, %5’i kimya, %9’u tarım ve %7’si diğer alanlarda çalışmalar yaptığını göstermektedir. Teknopark firmalarının %51’i hizmet, %18’i sanayi ve %26’sı Araştırma ve geliştirme firması olarak nitelenmektedir. Teknopark şirketlerinin %89’u Küçük Orta ve Büyük İşletme niteliğindedir (<http://odtuteknokent.com.tr>, 2021).

Türkiye’de ilk teknopark kuruluşu Devlet Planlama Teşkilatı tarafından 1989 yılında desteklenmeye başlanmıştır. Bakanlığın onayından hemen sonra, 1990 yılının başlarında Devlet Planlama Teşkilatı ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı(UNDP) Türkiye’de teknoparkların kuruluşu ile ilgili projelerin çalışmasına başlanmıştır (Kağızman, 2008). Üniversite-Sanayi işbirliklerini Geliştirme Projesi raporunda teknoparkların kuruluş ve işleme şeklinde yer yer bazı maddelere önem verilmesini önermektedir. Bu maddeler şunlardır;

- Tecrübeli akademisyen, deneyimli sanayici ve işletmelerin oluşturduğu uyumlu bir yönetim kurulu,
- Yenilikleri takip eden analitik düşünme yetisine sahip bir çevre,
- Küçük ve orta büyüklükteki şirketlere uygun ofis sağlayabilecek bir altyapı,
- Üniversite ya da araştırma geliştirme kurumunun bünyesinde bulunan kütüphane, bilgisayar, diğer gerekli donanım, hizmetlerin ve laboratuvar gibi avantajlarının teknoparkın bünyesinde bulunan firmaların yararlanmasına erişim haklarının bulunması,
- Bölgedeki inovasyona yatkın sanayi kurumlarıyla yakın ilişki içinde olması,

- Araştırmacıların, bir çok destek, teşvik ve kolaylıklar ile Teknopark bünyesine çekilmesi (Görkemli, 2011).

26.06.2001 tarihli ve 24454 sayılı Resmi Gazete ile yayımlanarak yürürlüğe giren “Teknoloji Geliştirme Kanunu” ile teknopark kurma projesi kapsamında Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi ve Ege Üniversitesi, olmak üzere 5 ayrı teknopark kurulmasına karar verilip, çalışmalar başlatılmıştır. Buna takiben KOSGEB 1990 yılında üniversitelerle iş birliği kurarak bu çalışmalara destek olmaktadır (Toprak, 2018).

Ekim 1991 yılında ulusal teknolojik altyapıyı güçlendirmek amacıyla İTÜ kampüsünde İTÜ-KOSGEB Teknoloji Geliştirme Merkezi kurulmuştur. 2018 yılında İTÜ Teknopark firma sayısı 289 iken 7774 kişi buradaki firmalarda çalışmaktadır ve 823 proje yürütölmektedir (<https://www.kosgeb.gov.tr>, 2021).

1980’li yılların sonunda ODTÜ Teknopark’ın inşa edilmesi ile ilgili çalışmalara başlanmıştır. Bahsedilen yıllarda Dünya Bankası’nın da teşvikleri ile başlanan yapılabirlik uygulamalarında öncelikle, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere ilk sıralarda olmak üzere dünya da var olan örnekler incelenmiş, konunun önemiyetine dair kamuoyu bilgilendirilmesi oluşturulmuştur. Yapılan çalışmaların sonucunda, 1992 yılında ana hedefi teknoloji geliştirmeye yönelik kuluçka merkezleri kurmak adı altında KOSGEB ile iş birliği içinde ODTÜ TEKMER (Orta Doğu Teknik Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Merkezi) hizmete açılmıştır. %70’den fazlası ODTÜ Teknoparkta kurulan firmaların oluşturduğu 400’ün üzerindeki şirket bulunmaktadır. Personellerinin %90’ı üniversite mezundur. Aynı zamanda doktora veya yüksek lisans mezunu olan 10.000’den fazla personeli yarattığı istihdam olanakları sayesinde bünyesinde bulundurmaktadır ve araştırma geliştirme faaliyetlerinin yürütöldüğü 170.000 m2 kapalı alan üzerine kuruludur. Türkiye’de bulunan başka teknoparklara da örnek olarak gösterilecek başarılar imza atmıştır (<http://odtuteknokent.com.tr>, 2021).

Haziran 2020 itibari ile Türkiye’de 84 Teknoloji Geliştirme Bölgesi vardır. 84 teknoparkın 70 tanesi proje çalışmaları yapmakta, 14 tanesinin kurulum aşamaları devam etmektedir. 70 teknoparkta toplamda 5846 adet firma vardır. Teknoparka kayıtlı firmaların çalışma alanları %37’si yazılım sektöründe, %17’si bilgisayar ve iletişim teknolojileri sektöründe, %8’i elektronik ve %6’sı makina ve teçhizat imalatı

alanlarında faaliyet göstermekte, bununla birlikte medikal, enerji, kimya, gıda, savunma, otomotiv gibi birçok farklı sektörden şirketler bu bölgelerde Araştırma geliştirme faaliyetleri alanında yer almaktadır (<https://www.tgbd.org.tr>, 2020).

2.6. START-UP Kavramı

Start-up tanımlamalarına göre ne restoran açmak ne de büyük bir restoranın franchise anlaşması yapmak bir start-up'tır (Işıktaş, 2015). Start-up, var olmayan bir şey üretmek, ihtiyaç olmadığı halde ürettiği ürünü ihtiyaç haline getirmek, sıfırdan başlamak demektir. Örneğin Google global düzeyde başarılı bir start-up örneğidir. Start-up yerelden ziyade, global dünyaya hizmet eder. Yeni girişimlerin diğer ismiyle Start-up'ların amacı tüketicilere daha önceden sunulmamış olan bir ürün ya da hizmeti sunarken hızlı bir şekilde büyümeyi hedeflemektir. Start-up işletmeler istihdama destek olmakla birlikte, bilgi temelli ekonominin belirgin özelliklerinden biridir. Özellikle de 2008 ekonomik krizi sonrası yaşanan yüksek işsizlik oranlarının bir daha yaşanmaması adına ve ekonomik büyüme için start-up işletmeler gereklidir (Torgal, ve diğerleri, 2016). Sözlük Start-up kelimesinin anlamını, sıfır noktasından işe başlayan bir firma için kullanılan terim, başlangıç noktası olarak tanımlanmaktadır. Start-up, büyüme ve de hızla gelişme özelliklerini taşıyan, çeşitli projelere ve yeni başlamış olan girişimlere verilen addır. Start-up kelimesi ilk olarak İngilizce'de kullanılmıştır. Türkçe dili içerisinde Start-up kelimesinin herhangi bir karşılığı bulunmamaktadır.

Start-up'ların buldukları statüden daha büyük bir konuma kavuşmalarını sağlayan asıl neden ise onların hem tüketici ihtiyaç ve beklentilerini karşılamaya yönelmesi hem de alışılmamış bir tarzda, sürdürülebilir farkındalık yaratarak tüketiciye hizmet ve ürün sunmalarıdır. Bazı girişimcilerde yaşanan başarısızlıkların temel nedeni pazardaki firmaların yararlı bulduğu bir ürün geliştirememeleri iken bazılarında ise "yeniliğin sorumluluğu" ile yüzleşmeleridir (Kalfaoğlu & Bedük, 2018).

Büyük şirketlere kıyasla start-up işletmeler iş gücü, pazar payı açısından daha az şansa sahiptirler. Bu yüzden start-up firmaları gelişim aşamalarında bulunan iş fırsatının tanımlanmasını çok iyi bir şekilde yapmalı, uygun kaynakları bulmalı ve kaynakları iyi yönetmeli, ürün veya hizmet prototipi üretmeli, doğal büyüme dengesini düzenlemeli ve büyümeye katkı sağlayacak pazarda oluşabilecek tüm şansları stratejik manevralarla

kendilerine pozitif yönde katkı sağlamalıdır. Tüm bunların yanında start-up kelimesinin anlamını tam olarak taşımaları için hızlı bir büyüme elde etmelidirler.

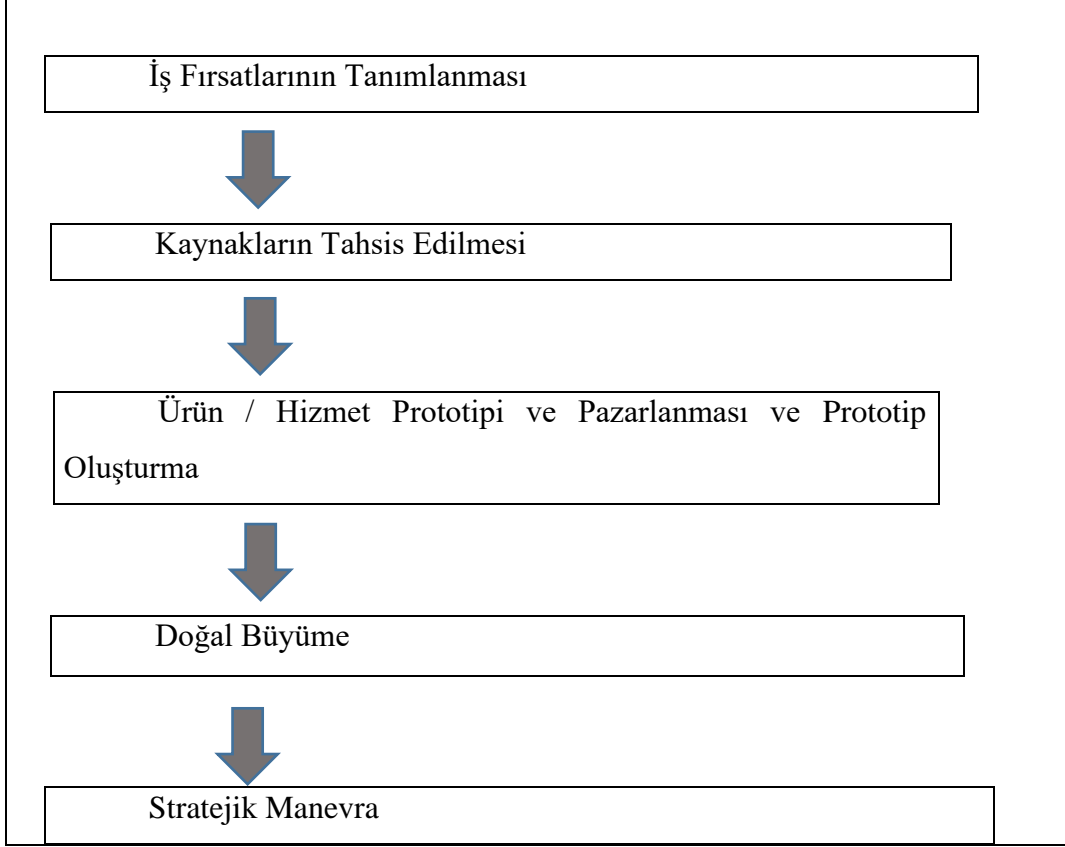
Start-up olma sürecinde tanımlı riskleri şöyle belirtilmiştir:

- Sermaye yetersizliği,
- Sürekli enerji/heyecan gerekliliği,
- Kişisel başarısızlık,
- İş güvensizliği,
- Kişisel mülkiyeti kaybetme riski,
- Gelir belirsizliği,
- İflasa sürüklenme olasılığı (Kalfaoğlu & Bedük, 2018).

Teknoloji tabanlı start-up'ları destekleyen kurumlar kuluçka merkezleridir. Bir start-upın yeni bir fikir ile girişim yaparken en büyük ihtiyacı finansal destektir. Finansal destekleri Melek yatırımcılar ve Girişim Sermayesi olan özel yatırımcılar vermektedir.

2.7. Dünya'da ve Türkiye'de Start-Upların Kurulum Aşamaları

Her şirketin bir büyüme evresi olduğu gibi Start-up'larında gelişme evreleri vardır. Bu süreç Şekil 5'te gösterilmiştir.

Kaynak: (Kalfaoğlu & Bedük, 2018)

Şekil 5. Start-Up'ların Gelişim Evreleri

Start-up işletmelerinin kuruluşundan gelişimine kadar olan basamaklar yukarıdaki şekilde gösterilmektedir. Start-uplar kurulurken en başta en iyi iş fırsatının bulunup, fırsat üzerine araştırma yapıldıktan sonra fırsatın tanımlanması gerekmektedir. Bir sonraki adımda bulunan fırsatın yatırıma dönüşebilmesi için kaynakların tahsis edilmesi gerekmektedir. Kaynaklar da hazırlandıktan sonra bulunan fikrin gerçeğe dönüştürülmesi ve güvenilirliğinin anlaşılması için fikir ürün ya da hizmet ise ilk örneğinin hazırlanması gerekmektedir. İstenilen sonuçlar ilk örnekte alındığında start-uplar fikrini hayata geçirip, satış ya da hizmet yoluyla doğal olarak büyümektedirler. Büyüyen ya da büyümeye çalışan her girişim gibi start-uplarında belirli dönemlerde örneğin ekonomik sıkıntı yaşadıkları bir anda girişimin hayatını kurtaracak hamleler yapmaktadırlar.

2.8. START-UP Teşvikleri

Gelir İdaresi Başkanlığı teşvikleri iki şekilde olmaktadır. Bu teşviklerden biri Vergi Teşvikidir. Vergi teşviğinde üç vergilendirme dönemde elde edilen kazancın

75.000TL'lik kısmı gelir vergisinden muaf tutulmaktadır. Sigorta Teşvikinde ise Start-uplarda istihdam edilen ve ilk kez sigortalı olan kişilerin sigorta primleri 1 yıl süreyle hazine tarafından karşılanmaktadır.

Gelir İdaresi Teşviklerinden yararlanmak için gerekli şartlar;

- Şirket yapısı ortaklı olmamalıdır.
- Şirketi kuran şahıs 29 yaşını doldurmuş olmamalıdır.
- Şirket kurucusu şirkette çalışmak zorundadır.

İleri Girişimci Desteği: kurulan şirket ileri girişimci desteği şartlarını karşılıyorsa eğer ve sermaye şirketi ise 10.000 TL, şahıs şirketi ise 5.000 TL destek almaktadır.

İleri girişimci desteği alabilmek için şirketin bulunduğu alanlar şunlar olmalıdır:

- Yüklü elektronik kart imalatı,
- Enfraruj sinyali kullanan iletişim cihazlarının üretimi,
- Bilgisayar programlama faaliyetleri,
- Veri işleme, barındırma ve ilgili faaliyetleri
- İleri Girişimci Makine Teçhizat ve Yazılım Desteği: verilen destek şirket bünyesinde kullanılmak şartıyla;
- Düşük Teknoloji Düzeyi Şirketler İçin: 100.000TL
- Orta Teknoloji Düzeyi Şirketler İçin: 200.000TL
- Yüksek Teknoloji Düzeyi Şirketler İçin: 300.000TL hibe ediliyor (<https://www.kosgeb.gov.tr>, 2021).

2.9. Literatür Taraması

Fonseca, Garcia ve Pissarides (2001), çalışmasında iş başlangıç maliyetlerinin iş kurma sürecini nasıl etkilediğini araştırmışlardır. Avrupa ülkelerinin istihdam oranlarının yüksek olması iş kurmanın önemli olduğunu göstermekte ve AB ülkelerinin istihdam oranının yüksek olması başlangıç maliyetinin az olmasıyla doğru orantılı olduğunu ifade etmişlerdir.

Kolvereid ve Isaksen (2005) çalışmalarında yeni kurulan işletmeleri incelemişlerdir. Anket tekniğinin uygulandığı çalışmada 297 Norveçli işletme kurucusunun verileri kullanılmıştır. Çalışmada Norveç'li girişimcilerin diğer ülkelere

kıyasla daha az karmaşık durumlarla karşılaştıkları belirtmiştir. Ayrıca Norveçli girişimcilerin öz-yeterliliğinin düşük olduğu ifade edilmiştir. Öz-yeterliliği geliştirmek için girişimcilerin eğitim ve öğretime odaklanması gerektiğinden bahsedilmiştir.

Görkemli (2011), Teknoparkların bölgesel kalınlamadaki rolünü incelemiştir. Nicel araştırma yöntemleri kullanarak Konya Teknopark üzerinde araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmacı teknoparkta bulunan firmaların birbiriyle, üniversiteyle, kamu kurumlarıyla iş birliğinin az olduğundan bahsetmiş ve iş birliğinin artırılmasına değinmiştir. Araştırma sonucunda tüketici toplum değil üretici toplum olabilmek ve gelişmiş ülkelerle rekabet etmek için Ar-ge çalışmalarının gerçekleştirildiği teknoparkların öneminin arttığından bahsederek, Ar-Ge çalışmalarının teşvik edilmesinin bölgesel kalkınmaya katkı sağlayacağını ifade etmiştir.

Işıktaş (2015) çalışmasında start-upların başarısızlık nedenlerini öğrenmeyi amaçlamıştır. Araştırma verileri için sekiz kişiyle görüşülürken araştırmada öyküleyici görüşme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, start-upların ekonominin ve teknolojinin en önemli itici gücü olduğu vurgulanmıştır. Start-upların ilk kuruluş aşamasında yeterli finansal miktarı karşılayamadıkları, devlet desteklerinin az geldiği bu yüzden ilk tercih sebeplerinin teknoparklar olduğu ifade edilmiştir.

Haque ve Zulfiqar (2016) çalışmalarında finansal okuryazarlık, finansal tutum, finansal refahın ekonomi üzerindeki etkisini açıklamayı amaçlamışlardır. Çalışma Pakistan'ın Lahore şehrinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, finansal tutum, finansal bilgi, finansal okuryazarlığın ekonomik güçlenme ile anlamlı bir ilişki içinde olduğu saptanmıştır. Finansal tutumun, çalışan kadınların ekonomik olarak güçlenmesinde kilit nokta olduğu vurgulanmıştır.

Coşkun (2016), çalışmasında Manisa Celal Bayar Üniversitesi ön lisans öğrencilerinin finansal okuryazarlık bilgi düzeyinin finansal davranışları ve finansal tutumlarını nasıl ve ne derecede etkilediğini araştırmıştır. Araştırmada ulaşılan bulgular ışığında öğrencilerin kendilerine ait finansal ürünler hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir.

Çakıroğlu (2017) çalışmasında Türk girişimcilerin kurdukları işte başarılı olma yollarını, yaşadıkları zorlukları nasıl aştıklarını, büyümek için kullandıkları yol ve yöntemleri, varlığını nasıl sürdürdüklerini ve bu aşamalardaki ortak yöntemleri analiz

etmeyi amaçlamıştır. Çalışma nitel yöntemlerden biri olan röportaj yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırma verileri on adet girişim sahibi kişilerle röportaj yapılarak elde edilmiştir. Start-uplar başarı tanımını yüksek büyüme olarak ifade etmişlerdir. Başarılı olan girişimlerin yaşam döngüsünün 3 boyutta incelenebileceğini belirterek bunların kuruluş, büyüme ve istikrar dönemleri olduğu ifade edilmiştir.

Kalfaoğlu ve Bedük (2018), çalışmasında Türkiye’de bulunan start-up ekosistemini incelemişlerdir. Start-upların gelişim aşamaları yenilikçi ürün geliştirme, örgütsel yaratım geliştirme ve uluslararasılaşma olarak belirtilmiştir. Başarılı start-upların başarılı olma nedenleri; güçlü bir yönetim, çekici pazar, yeni ürün veya hizmet, müşterinin ilgi alanına yönelik adımlar, güvenilirlik, strateji, iş modelleri ve teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilme olarak ifade edilmiştir. Araştırmada ayrıca Start-uplar desteklendiği sürece ekonomiyi olumlu olarak etkileyeceğinden bahsedilmiştir.

Lee ve Kim (2018) çalışmalarında teknopark liderlerini belirlemeyi, performanslarını değerlendirmeyi ve niteliklerini incelemeyi amaçlamışlardır. Etkili liderlerin temel niteliklerinin bir haritasını çizerek, bir liderlik yetkinlik modeli önerilmiştir. Araştırmada Güney Kore’nin kuzey Chungcheong eyaletinde bulunan ‘‘Chungbuk Techno Park’’ incelenmiştir. Araştırma sonucunda liderlerin yüksek hedeflere ulaşması için gereken temel liderlik niteliklerinin öz-yönetim, istenmeyen bir sonuç çıktığında hatayı kabullenmek, profesyonellik, sosyal beceriler, iletişim ve duygusal beceriler olduğu belirtilmiştir.

Sugiyanto, Radianto, Efrata ve Dewi (2019), çalışmalarında genç girişimcilerin finansal okuryazarlıklarının finansal tutum ve finansal davranışlarına etkisini araştırmışlardır. Çalışma sonucunda, yeni bir iş kurmak için finansal okuryazarlığın, finansal tutum ve finansal davranışın ise kısa vadeli ve uzun vadeli finansal planlamalar yapmak için yardımcı olabileceğini belirtmişlerdir.

Sarıtaş (2019) çalışmasında girişimcilik ekosistemini incelemiş dünyada ve Türkiye’de bulunan teknoparkları konu edinmiştir ve Malatya Teknokent’te bulunan 28 firma ile nitel bir araştırma yapmıştır. Anket çalışması yapılan firmalara 7’si demografik özellik ile ilgili 21’i ise girişimcilik ekosistemi ile ilgili sorular olmak üzere 28 soru yöneltilmiştir. Araştırma sonucunda firma kurucularının eğitim aldıkları meslek üzerine faaliyette bulduklarını belirtmiştir. Girişimcilerin finansal destekten faydalandığını

belirterek, TÜBİTAK projelerine ve Ar-Ge çalışmalarına destek olunması gerektiğini ifade etmiştir.

Bayındırlı (2020), çalışmasında üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık, finansal tutum ve davranış düzeylerinin ölçülmesini amaçlamıştır. Karabük Üniversitesinde öğrenim gören 500 öğrenci üzerinde yapılan araştırmada finansal okuryazarlık oranı %52,68 olarak tespit edilmiştir.

Lianto ve Elizabeth (2021) çalışmalarında ev hanımlarının finansal bilgi ve finansal davranışlarının finansal tutumlarına etkisini belirlemeyi amaçlamışlardır. Ilir Timur Bölgesi I Palembang'da yaşayan 389 ev hanımı ile görüşülmüştür. Çalışma da anket yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda ev hanımları üzerinde finansal tutumun finansal davranış üzerinde anlamlı olmadığını, gelirin ev hanımlarının finansal davranışı üzerinde etkisi olduğu ifade edilmiştir.

Siswanti ve Halide (2021) araştırmalarında Endonezya halkının finansal durumunun iyi olmasına rağmen finansal sorunlar yaşamasının nedenini araştırmak için finansal davranış yönetimini incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışma vaka çalışması olarak hazırlanıp, Bekasi İslam Üniversitesi çalışanları üzerine gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda, finansal tutumun finansal yönetim davranışı üzerinde etkisi olduğu belirtilmiştir. Finansal bilginin, öz kontrolün finansal yönetim üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu ifade edilmiş, finansal tutumu iyi olan bireylerin ailevi finansal tutumunun da iyi olacağı belirtilmiştir.

Ares, L'opez , Gonz'alez ve Pazos (2021) çalışmalarında öz kontrolün finansal davranış üzerindeki etkisini araştırmayı ve y kuşağının finansal zorluklarla karşı karşıya olduğunu bu yüzden y kuşağının finansal davranışlarını ve tutumlarını analiz ederek bir önceki nesiller arasında nasıl bir fark olduğunu belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmada anket tekniği kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, politikacılara y kuşağının finansal süreçlere dahil edilmesi önerilmiştir. Tüketim davranışının yatırım, borçlanma, harcama gibi finansal davranışları etkilediği ortaya konmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEKNOPARK ÇALIŞANLARININ FİNANSAL TUTUM VE DAVRANIŞLARINI ÖLÇMEYE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Çalışmanın bu bölümünde teknopark çalışanlarının finansal tutum ve davranışlarının demografik faktörlere göre araştırılmasına odaklanılmıştır.

3.1. Yöntem

Bu araştırma, teknoparklarda çalışan kişilerin finansal tutum ve davranışlarını ölçmeye yönelik gerçekleştirilmiştir. Bu başlık altında öncelikle araştırmaya ilişkin detaylı bilgiler verilmiş daha sonra ise analiz sonuçları ile bu sonuçlara yönelik yorumlara yer verilmiştir.

3.1.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmada Türkiye’de faaliyette bulunan teknoparklarda çalışan kişilerin finansal tutum ve davranışlarının demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada ayrıca finansal tutumun finansal davranış üzerinde etkisi olup olmadığı da araştırılmıştır. Teknoparklar girişimlerin başlangıç noktası olarak görülmektedir. Girişimlerin başarıya ulaşmaları ise genel olarak iyi bir finansal yapıya bağlı olmaktadır. Teknoparklarda çalışan kişiler zaman içerisinde edindiği bilgi ve tecrübeler ile kendi girişimlerini gerçekleştirme konusunda istekli olabilmektedirler. Dolayısıyla bu kişilerin girişimlerinin başarıya ulaşmasında onların finansal tutum ve davranışları etkili olabilmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın hedef kitlesini teknopark çalışanları oluşturmuştur.

3.1.2. Araştırmanın Ana Kütlesi ve Örnekleme

Temmuz 2021 itibari ile Türkiye’de bulunan teknopark sayısı 88’e ulaşmıştır. Türkiye genelinde teknoparklarda toplam 70.810 kişi istihdam edilmektedir (www.tgbd.org.tr, 2021). Bu kapsamda ana kütle Türkiye’deki tüm teknoparklarda çalışan kişilerden oluşmaktadır. Tüm teknoparklara ve teknoparklarda çalışan kişilere ulaşımın zaman, bütçe ve pandemi koşulları nedeniyle mümkün olamaması nedeniyle anketler sınırlı bir kitle üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma için Türkiye’de bulunan

teknoparklardan, İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nden 150 kişi, Trabzon Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nde bulunan çalışanlardan 50 kişi, Çukurova Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nden 89 kişi, Adnan Menderes Üniversitesi Teknopark çalışanlarından 100 kişi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi bünyesinde bulunan çalışanlardan 75 kişi olmak üzere toplamda 464 kişiye ulaşılmış ve bu kişilere anket uygulanmıştır. 464 katılımcı ile gerçekleştirilen anket çalışmasında katılımcılardan 83'ünün anket formunu eksik veya hatalı doldurduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla araştırmanın örneklemini 381 teknopark çalışanı oluşturmuştur.

Araştırmacıların, kolayda örnekleme yöntemi ile elde edilen veriler kapsamında analizlerin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan en düşük örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde farklı yaklaşımlar benimsediği görülmektedir. Bazı araştırmacılar örneklem büyüklüğünün madde sayısının 10 katı olması gerektiğini (Nunnally & Bernstein , 1994), (Tavşancıl, 2014) bazıları ise 4 katı olması gerektiğini savunmaktadır (MacCallum , Widaman , Vaiz , & Hong, 2001). Buna karşılık literatürde genel kabul oranının ise madde sayısının 5 katı olduğu görülmektedir (Tabachnick & Fidell, 2013), (Brown, 2015), (Şencan, 2005), (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2001). Bu bilgiler doğrultusunda çalışmanın örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu söylenebilir.

3.1.3. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmada demografik özelliklerin finansal tutum ve davranış üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca finansal tutumun finansal davranışı etkileyip etkilemediği de belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda test edilecek olan hipotezler aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

H1: Finansal tutum cinsiyete göre farklılık gösterir.

H2: Finansal davranış cinsiyete göre farklılık gösterir.

H3: Finansal tutum yaşa göre farklılık gösterir.

H4: Finansal davranış yaşa göre farklılık gösterir.

H5: Finansal tutum medeni duruma farklılık gösterir.

H6: Finansal davranış medeni duruma göre farklılık gösterir.

H7: Finansal tutum aylık gelire göre farklılık gösterir.

H8: Finansal davranış aylık gelire göre farklılık gösterir.

H9: Finansal tutum öğrenim durumuna göre farklılık gösterir.

H10: Finansal davranış öğrenim durumuna göre farklılık gösterir.

H11: Finansal tutum iş tecrübesine göre farklılık gösterir.

H12: Finansal davranış iş tecrübesine göre farklılık gösterir.

H13: Finansal tutum ev sahipliğine göre farklılık gösterir.

H14: Finansal davranış ev sahipliğine göre farklılık gösterir.

H15: Finansal tutum araba sahipliğine göre farklılık gösterir.

H16: Finansal davranış araba sahipliğine göre farklılık gösterir.

H17: Finansal tutum bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre farklılık gösterir.

H18: Finansal davranış bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre farklılık gösterir.

H19: Finansal tutum finansal davranışı etkiler.

3.1.4. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi

Bu araştırmada, katılımcılardan toplanan veriler anket yöntemiyle elde edilmiştir. Anket formu 3 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik bilgileri sorularak dokuz ifadenin cevaplanması istenmiştir. İkinci bölümde katılımcıların finansal tutumlarını belirlemeye yönelik sorular sorularak 8 ifadenin cevaplanması istenmiştir. Üçüncü bölümde ise katılımcıların finansal davranışlarını belirlemeye yönelik sorular sorularak altı ifadenin cevaplanması istenmiştir.

3.1.5. Araştırmada Kullanılan Ölçekler

Bu çalışmada; kişilerin finansal tutum ve davranışlarının belirlenmesinde kullanılan bir anket ölçeği kullanılmıştır. Finansal tutum ve davranışları belirlemek amacıyla Sarıgül (2015) tarafından yapılan çalışmada kullanılan ölçekten yararlanılmıştır. Anketin ikinci kısmında yer alan ve finansal tutumları belirlemeye yönelik ölçek maddeleri “1=Kesinlikle Katılmıyorum”, “2=Katılmıyorum”, “3=Kısmen

katılıyorum”, “4=Katılıyorum” ve “5=Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde değişen cevapları içermektedir. Finansal davranışları belirlemeye yönelik ölçek maddeleri ise “1=Hiçbir zaman”, “2=Çok nadiren”, “3=Ara sıra”, “4=Genellikle” ve “5=Her zaman” şeklinde değişen cevapları içermektedir.

3.1.6. Araştırmanın Analiz Yöntemi

Verilerin analizinde, iki gruplu değişkenler için parametrik testlerden bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla gruplu değişkenler için ise ANOVA’dan faydalanılmıştır. Yapılan tüm analizler SPSS for Windows v22.0 paket programı aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Finansal tutumun finansal davranış üzerine etkisinin belirlenmesinde ise regresyon analizinden yararlanılmıştır.

3.2. Bulgular

Bulgular kapsamında ilk olarak katılımcıların demografik özellikleri ortaya konmuştur. İkinci olarak finansal tutum ve finansal davranış ölçekleri içerisindeki ifadelerle ilişkin tanımlayıcı değerler ele alınmıştır. Daha sonra, normal dağılım analizine ilişkin bulgular ile güvenilirlik analizi kapsamında Cronbach Alfa (α) değerleri incelenmiştir. Son olarak ise araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen hipotezlere ilişkin test bulgularına yer verilmiştir.

3.2.1. Demografik Özelliklerle İlgili Bulgular

Araştırmaya katılan 381 teknopark çalışanının demografik özelliklerine göre (cinsiyet, yaş, medeni durum, aylık gelir, öğrenim durumu, iş tecrübesi, kendisine ait evi olup olmadığı, kendisine ait arabası olup olmadığı ve bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısı) test sonuçları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler.

Değişken	Frekans	Yüzde
Cinsiyet		
Kadın	270	70,9
Erkek	111	29,1
Yaş		
18-25 yaş arası	121	31,8
26-35 yaş arası	80	21,0
36-45 yaş arası	108	28,3
46-55 yaş arası	72	18,9
Medeni Durum		
Bekar	181	47,5
Evli	200	52,5
Aylık Gelir		
0-1.500 TL	29	7,6
1.501-3.000 TL	81	21,3
3.001-4.500 TL	101	26,5
4.501 TL ve üstü	170	44,6
Öğrenim Durumu		
Lise ve altı	9	2,4
Önlisans	48	12,6
Lisans	188	49,3
Yüksek lisans	67	17,6
Doktora	69	18,1
İş Tecrübesi		
1 yıl veya daha az	68	17,8
2-5 yıl	109	28,6
6-10 yıl	57	15,0
11-15 yıl	33	8,7
16 yıl üstü	114	29,9
Ev Sahipliği		
Evet	128	33,6
Hayır	253	66,4
Araba Sahipliği		
Evet	149	39,1
Hayır	232	60,9
Bakmakla Yükümlü Kişi Sayısı		
0	157	41,2
1	53	13,9
2	59	15,5
3	86	22,6
4	23	6,0
5 veya üstü	3	0,8

Not: N=381

Tablo 2’de yer alan demografik özelliklere bakıldığında, katılımcıların %70,9’u kadın, %29,1’i erkektir. Yaş oranlarına bakıldığında katılımcıların çoğunluğu %31,8 ile 18-25 yaş arasındır. Diğer yaş oranlarına bakıldığında 26-35 yaş arası %21,0, 36-45 yaş arası %28,3, 46-55 yaş arası %18,9 olarak gözlemlenmiştir. Katılımcıların %47,5’i bekar %52,5’i evlidir.

Aylık gelirlere bakıldığında 0-1.500 TL gelir aralığında çalışan katılımcıların oranı %7,9’dır. 1.501-3.000 TL arası gelir düzeyine sahip katılımcı oranı ise %21,3, 3.001-4.500 TL arası gelir düzeyine sahip katılımcıların oranı %26,5, 4.501 TL ve üstü gelir düzeyine ait oran ise %44,6 olarak gözlemlenmiştir. Katılımcıların çoğunluğu 4.501 TL ve üstü gelir düzeyine sahiptir.

Katılımcıların öğrenim durumlarına bakıldığında; %2,4 ile lise ve altı en düşük orana sahiptir. Ön lisans oranı %12,6, lisans oranı % 49,3, yüksek lisans oranı % 17,6, doktora oranı ise %18,1’dir. Buna göre katılımcıların çoğunluğunun öğretim düzeyi lisanslıdır.

İş tecrübesine bakıldığında 1 yıl ve daha az tecrübeye sahip katılımcı oranı %17,8, 2-5 yıl tecrübeye sahip katılımcı oranı %28,6, 6-10 yıl tecrübeye sahip katılımcı oranı %15,0, 11-15 yıl tecrübeye sahip katılımcı oranı %8,7, 16 yıl ve üstü tecrübeye sahip katılımcıların oranı ise %29,9’dur.

Katılımcıların “Kendinize ait eviniz var mı?” sorusuna verdiği cevaplara göre, %33,6’sının kendine ait evi bulunmaktadır. Kendisine ait evi bulunmayan katılımcı oranı ise %66,4 ile daha yüksek bir orana sahiptir.

“Kendinize ait arabanız var mı?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar %39,1 ile evet, %60,9 ile hayırdır. Katılımcıların bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısı %41,2 ile 0’dır. %13,9’u 1, %15,5’i 2, %22,60’ı 3, %6,0’ı 4, %0,8’i ise 5 veya üstü oranlarına sahiptir.

3.2.2. Tanımlayıcı Değerlerle İlgili Bulgular

Araştırma da analizler yapılmadan önce değişkenlerin tanımlayıcı değerlerine bakılmıştır. Bu sayede, analizlerde kullanılan verilerin özeti ve yorumlaması yapılmaktadır. Tablo 3’de değişkenlere ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Tablo 3. Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

İfadeler	Ort.	S.S
<i>Finansal Tutum</i>	2,9501	1,0702
1. Para ile ilgili konular karmaşıktır.	3,0210	0,99450
2. Planlanmamış harcamalar için köşede para bulundurulmalıdır.	3,5433	1,19707
3. Finansal planlama ve bütçe çok parası olanlar için gereklidir.	2,8136	1,26050
4. Günlük ve haftalık gibi kısa dönemler için harcama planı yapmak gereksizdir.	2,6588	1,04080
5. Ne yaparsam yapayım finansal durumumda bir değişiklik olmaz.	2,6614	1,03023
6. Finans konularında eğitim almak isterim.	3,3438	1,01042
7. Alışveriş yapmak mutluluğum için çok önemlidir.	2,9003	0,98970
8. Para, harcanmak içindir, biriktirmek için değil.	2,6588	1,03827
<i>Finansal Davranış</i>	3,5411	1,0874
1. Harcamalarımı kontrol etmekte zorlanırım.	3,3806	0,95396
2. Haftalık ve aylık harcama planları yaparım.	3,1837	0,97216
3. Paramın nasıl bittiğini anlamam.	3,4436	1,08826
4. Alışveriş yaparken fiyatları kıyaslarım.	4,0079	1,09901
5. Bir şey satın alırken finansal durumumu dikkate alırım.	4,0840	1,04795
6. Gazetelerin ve televizyonların ekonomi ve finans haberlerini izlerim.	3,1470	1,36282

Not: N=381; Ort=Ortalama, S.S.=Standart sapma

Tablo 3'e bakıldığında katılımcıların finansal tutum ortalamaları 2,9501 ve finansal davranış ortalamaları 3,5411 şeklinde tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, teknopark çalışanlarının finansal tutum seviyelerinin orta derecede olduğu, finansal davranış seviyelerinin ise finansal tutumdan biraz daha yüksek derecede olduğu tespit edilmiştir.

3.2.3. Normal Dağılım Analizine İlişkin Bulgular

Araştırmada, tüm analizlerde parametrik testler tercih edilip uygulanmıştır. Parametrik testleri kullanabilmek için toplanan verilerin normal dağılıma sahip olması gerekmektedir. Değişkenlerin normal dağılıma uygun olup olmadığını tespit etmek için çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında olması değişkenlerin normal dağılım şartına uygun olduğunu belirtmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Aşağıdaki Tablo 4'te ölçüklerin çarpıklık ve basıklık değerleri verilmiştir.

Tablo 4. Çarpıklık ve Basıklık Değerleri.

Ölçek	N	Çarpıklık	Basıklık
Finansal Tutum Ölçeği	381	-0,005	0.355
Finansal Davranış Ölçeği	381	-0,722	0.400

Tablo 4 incelendiğinde değerlerin -1,5 ile +1,5 arasında olması değişkenlerin normal dağılım şartına sahip olduğunu göstermektedir.

3.2.4. Güvenilirlik Analiziyle İlgili Bulgular

Çalışmanın bu aşamasında; veri toplama aracı olarak kullanılan finansal tutum ve finansal davranış ölçeği ifadeleri toplamda 14 maddeden oluşmakta olup ifadelere verilen cevaplara göre güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 5’de verilmiştir. Güvenilirlikle ilgili katsayının değerlendirme ölçütleri aşağıda yer almaktadır (Özdamar, 1999);

“0.00 < α < 0.40 aralığında ise güvenilir değil”

“0.40 < α < 0.60 aralığında ise düşük güvenilirlikte.”

“0.60 < α < 0.80 aralığında ise oldukça güvenilir.”

“0.80 < α < 1.00 aralığında ise yüksek derecede güvenilir”

Tablo 5. Ölçeklere Ait Güvenilirlik Analizi Bulguları.

Ölçek	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Finansal Tutum Ölçeği	0,817	8
Finansal Davranış Ölçeği	0,764	6

3.2.5. Demografik Özelliklere Göre Fark Testleri

Çalışmanın bu kısmında cinsiyet, yaş, medeni durum, gelir düzeyi, eğitim durumu, iş tecrübesi, ev durumu, araba durumu ve bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre değişkenlerden elden edilen ortalama puanlar arasındaki farklılaşmalar ele alınacaktır. Araştırmada, finansal tutum ve finansal davranışın cinsiyete göre farklılaşma durumu H1 ve H2 hipotezi kapsamında t-testi ile incelenmiştir.

Tablo 6. Cinsiyete Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.

Değişken	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	p-değeri
Finansal Tutum	Kadın	270	2,9532	0,69247	0,13285	0,89438
	Erkek	111	2,9426	0,75937		
Finansal Davranış	Kadın	270	3,5636	0,78039	0,92125	0,357505
	Erkek	111	3,4865	0,63926		

Not: * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; N=381; serbestlik derecesi=379

Tablo 6’da görüldüğü gibi teknopark çalışanlarının finansal tutum ($t(379)=0,13285$, $p > 0,05$) ve finansal davranışı ($t(379)=0,92125$, $p > 0,05$) cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Buna göre H1 ve H2 hipotezleri kabul edilmemiştir.

Araştırmada belirlenen hipotezlerden üçüncüsü “Finansal tutum yaşa göre farklılık gösterir”, dördüncüsü ise “Finansal davranış yaşa göre farklılık gösterir” ifadesidir. Bu kapsamda teknopark çalışanlarının finansal tutum ve finansal davranışlarının yaş durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ANOVA testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Yaş Durumuna Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu

Değişken	Yaş	N	Ortalama	Standart Sapma	F testi	p-değeri	Post Hoc (LSD)
Finansal Tutum	18-25 yaş arası ¹	121	2,8595	0,77217	4,500**	0,004	1-4* 3-4*
	26-35 yaş arası ²	80	3,0766	0,72982			
	36-45 yaş arası ³	108	2,8275	0,63271			
	46-55 yaş arası ⁴	72	3,1458	0,64254			
Finansal Davranış	18-25 yaş arası ¹	121	3,1804	0,73993	18,724**	0,000	1-2** 1-3** 1-4** 2-4*
	26-35 yaş arası ²	80	3,5479	0,7705			
	36-45 yaş arası ³	108	3,7176	0,62919			
	46-55 yaş arası ⁴	72	3,875	0,61841			

Not: * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; N=381; serbestlik derecesi=380

Tablo 7’de görüldüğü gibi teknopark çalışanlarının finansal tutum ($t(380)=4,500$, $p < 0,01$) ve finansal davranışı ($t(380)=18,724$, $p < 0,01$) yaşa göre farklılık göstermektedir. 46-55 yaş arası teknopark çalışanları (Ort=3,1458), 26-35 yaş

arası (Ort=3,0766), 18-25 yaş arası (Ort=2,8695) ve 36-45 yaş arası teknopark çalışanlarına (Ort=2,8275) oranla daha yüksek finansal tutuma sahiptirler. 46-55 yaş aralığı teknopark çalışanları (Ort=3,875), 36-45 yaş arası (Ort=3,7176), 26-35 yaş arası (Ort=3,5479) ve 18-25 yaş arası teknopark çalışanlarına (Ort=3,1804) oranla daha yüksek finansal davranışa sahiptirler. Bu değerlere göre, 46-55 yaş arası teknopark çalışanlarının finansal tutumları, 36-45 yaş aralığı, 26-35 yaş aralığı ve 18-25 yaş aralığına göre daha yüksektir. Finansal davranış oranlarına bakıldığında ise, 46-55 yaş arası teknopark çalışanlarının finansal davranışları, 36-45 yaş aralığı, 26-35 yaş aralığı ve 18-25 yaş aralığına göre daha yüksektir. Buna göre H3 ve H4 hipotezleri kabul edilmiştir.

Araştırmadaki beşinci hipotez “Finansal tutum medeni duruma göre farklılık gösterir” ve altıncı hipotez de “Finansal davranış medeni duruma göre farklılık gösterir” ifadeleridir. Teknopark çalışanlarının finansal tutum ve finansal davranışlarının medeni durumuna göre farklılık gösterip göstermediklerini belirlemek için t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Medeni Duruma Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.

Değişken	Medeni Durum	N	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	p-değeri
Finansal Tutum	Bekar	181	2,8881	0,75766	-1,622	0,1057
	Evli	200	3,0063	0,66413		
Finansal Davranış	Bekar	181	3,3066	0,76803	-6,145**	0,000
	Evli	200	3,7533	0,65012		

Not: *p<0,05; **p<0,01; N=381; serbestlik derecesi=379

Tablo 8’e göre teknopark çalışanlarının finansal tutumu medeni duruma göre farklılık göstermemektedir ($t(379)=-1,622$, $p>0,05$). Teknopark çalışanlarının finansal davranışı ($t(379)=-6,145$ $p<0,01$) ise medeni duruma göre farklılık göstermektedir. Evli teknopark çalışanlarının (Ort=3,7533) bekar teknopark çalışanlarına (Ort=3,3066) oranla daha yüksek finansal davranışa sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle H5 hipotezi kabul edilmezken, H6 hipotezi kabul edilmiştir.

Araştırmanın yedinci hipotezi “Finansal tutum aylık gelire göre farklılık gösterir” ve sekizinci hipotezi de “Finansal davranış aylık gelire göre farklılık gösterir” şeklinde ifadelerden oluşmaktadır. Teknopark çalışanlarının aylık gelir durumuna göre

finansal tutum ve finansal davranışlarının farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ANOVA testi uygulanmış ve analiz bulguları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Aylık Gelire Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.

Değişken	Aylık Gelir	N	Ortalama	Standart Sapma	F testi	p-değeri	Post Hoc (LSD)
Finansal Tutum	0-1.500 TL ¹	29	2,7414	0,69351	1,236	0,296	
	1.501-3.000 TL ²	81	2,8997	0,56056			
	3.001-4.500 TL ³	101	3,0000	0,83479			
	4.501 TL ve üstü ⁴	170	2,9801	0,69768			
Finansal Davranış	0-1.500 TL ¹	29	2,8736	0,88602	13,994**	0,000	1-2** 1-3** 1-4** 2-1** 2-4** 3-4*
	1.501-3.000 TL ²	81	3,4403	0,62822			
	3.001-4.500 TL ³	101	3,4769	0,75168			
	4.501 TL ve üstü ⁴	170	3,7412	0,68034			

Not: *p<0,05; **p<0,01; N=381; serbestlik derecesi=380

Tablo 9’dan görüldüğü üzere teknopark çalışanlarının finansal tutumu (t(380)=1,236, p>0,05) aylık gelire göre farklılaşmamaktadır. Finansal davranışlarda ise (t(380)=13,994, p<0,01) aylık gelire göre farklılaşma söz konusudur. 4.501 TL ve üstü (Ort=3,7412) aylık gelire sahip teknopark çalışanlarının, 3.001-4.500 TL (Ort=3,4769), 1.501-3.000 TL (Ort=3,4403) ve 0-1.500 TL (Ort=2,8736) aylık gelire sahip olanlara göre daha fazla finansal davranış seviyesine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Buna göre H7 hipotezi kabul edilmezken, H8 hipotezi kabul edilmiştir.

Araştırmanın dokuzuncu hipotezi “Finansal tutum öğrenim durumuna göre farklılık gösterir” ve onuncu hipotezi de “Finansal davranış öğrenim durumuna göre farklılık gösterir” şeklindedir. Teknopark çalışanlarının eğitim durumuna göre finansal tutum ve finansal davranışları açısından farklılık olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Eğitim Durumuna Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.

Değişken	Eğitim Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	F testi	p-değeri	Post Hoc (LSD)
Finansal Tutum	Lise ve altı ¹	9	2,6250	0,92280	1,701	0,149	
	Önlisans ²	48	2,8125	0,65131			
	Lisans ³	188	2,9681	0,71039			
	Yüksek lisans ⁴	67	2,8993	0,72177			
	Doktora ⁵	69	3,0888	0,70192			
Finansal Davranış	Lise ve altı ¹	9	3,3889	1,04748	5,742**	0,000	2-3** 2-5**
	Önlisans ²	48	3,1389	0,72063			
	Lisans ³	188	3,6197	0,74377			
	Yüksek lisans ⁴	67	3,4428	0,67454			
	Doktora ⁵	69	3,7222	0,67013			

Not: *p<0,05; **p<0,01; N=381; serbestlik derecesi=380

Tablo 10'a göre teknopark çalışanlarının finansal tutumu eğitim seviyesine göre farklılık göstermemektedir ($t(380)=1,701$, $p>0,05$). Teknopark çalışanlarının finansal davranışı ise eğitim durumuna göre farklılık sergilemektedir ($t(380)=5,742$ $p<0,01$). Doktora eğitim düzeyine sahip olan katılımcılar (Ort=3,7222), lisans eğitim düzeyi (Ort=3,6197), yüksek lisans eğitim düzeyi (Ort=3,4428), lise ve altı eğitim düzeyi (Ort=3,3889) ve ön lisans eğitim düzeyine (Ort=3,1389) sahip katılımcılardan daha yüksek finansal davranış seviyesine sahip olmuşlardır. Buna göre H9 hipotezi kabul edilmezken, H10 hipotezi kabul edilmiştir.

Araştırmanın on birinci hipotezi “Finansal tutum iş tecrübesine göre farklılık gösterir” ve on ikinci hipotezi de “Finansal davranış iş tecrübesine göre farklılık gösterir” şeklindedir. Teknopark çalışanlarının iş tecrübesine göre finansal tutum ve finansal davranış açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ANOVA testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. İş Tecrübesine Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.

Değişken	İş Tecrübesi	N	Ortalama	Standart Sapma	F testi	p-değeri	Post Hoc (LSD)
Finansal Tutum	1 yıl veya daha az ¹	68	2,7960	0,65467	3,634**	0,006	2-4* 4-5*
	2-5 yıl ²	109	3,0413	0,83056			
	6-10 yıl ³	57	2,9825	0,53683			
	11-15 yıl ⁴	33	2,6136	0,76633			
	16 yıl üstü ⁵	114	3,0362	0,64572			
Finansal Davranış	1 yıl veya daha az ¹	68	3,1397	0,93113	12,915**	0,000	1-3** 1-4* 1-5** 2-5** 3-5*
	2-5 yıl ²	109	3,4159	0,60588			
	6-10 yıl ³	57	3,5585	0,67809			
	11-15 yıl ⁴	33	3,6111	0,69805			
	16 yıl üstü ⁵	114	3,8713	0,63029			

Not: *p<0,05; **p<0,01; N=381; serbestlik derecesi=380

Tablo 11'e göre teknopark çalışanlarının finansal tutumları ($t(380)=3,634$, $p<0,01$) ve finansal davranışları ($t(380)=12,915$, $p<0,01$) iş tecrübesine göre farklılık göstermektedir. 2-5 yıl arası teknopark çalışanlarının finansal tutumu (Ort=3,0413), 16 yıl ve üstü (Ort=3,0362), 6-10 yıl arası (Ort=2,9825), 1 yıl veya daha az (Ort=2,7960) ve 11-15 yıl arası çalışanlardan (Ort=2,6136) daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Finansal davranış oranlarına bakıldığında, 16 yıl üstü çalışanların (Ort=3,8713), 11-15 yıl üstü (Ort=3,6111), 6-10 yıl arası (Ort=3,5585), 2-5 yıl arası (Ort=3,4159) ve 1 yıl veya daha az çalışanlara (Ort=3,1397) oranla daha yüksek finansal davranışa sahip olduğu gözlemlenmektedir. Bu kapsamda H10 ve H11 hipotezleri kabul edilmiştir.

Araştırmanın on üçüncü hipotezi "Finansal tutum ev sahipliğine göre farklılık gösterir" ve on dördüncü hipotezi de "Finansal davranış ev sahipliğine göre farklılık gösterir" şeklinde belirlenmiştir. Teknopark çalışanlarının ev sahipliğine göre finansal tutum ve finansal davranış açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için t-testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Ev Sahipliğine Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.

Değişken	Ev Sahipliği	N	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	p-değeri
Finansal Tutum	Evet	128	2,9102	0,73491	-0,780	0,436
	Hayır	253	2,9704	0,70014		
Finansal Davranış	Evet	128	3,6107	0,79458	1,303	0,194
	Hayır	253	3,5059	0,71306		

Not: *p<0,05; **p<0,01; N=381; serbestlik derecesi=379

Tablo 12’den görüleceği gibi teknopark çalışanlarının finansal tutum ($t(379)=-0,780$, $p>0,05$) ve finansal davranışlarında ($t(379)=1,303$ $p>0,05$) anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle H13 ve H14 hipotezleri kabul edilmemiştir.

Araştırmanın on beşinci hipotezi “Finansal tutum araba sahipliğine göre farklılık gösterir” ve on altıncı hipotezi “Finansal tutum araba sahipliğine göre farklılık gösterir” şeklinde belirlenmiştir. Teknopark çalışanlarının araba sahipliğine göre finansal tutum ve finansal davranış açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için t-testi uygulanmıştır. Analiz bulguları Tablo 13’te

Tablo 13. Araba Sahipliğine Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.

Değişken	Araba Sahipliği	N	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	p-değeri
Finansal Tutum	Evet	149	2,8977	0,68343	-1,154	0,249
	Hayır	232	2,9838	0,72860		
Finansal Davranış	Evet	149	3,6063	0,69241	1,375	0,170
	Hayır	232	3,4993	0,77081		

Not: * $p<0,05$; ** $p<0,01$; N=381; serbestlik derecesi=379

Tablo 13’den görüldüğü üzere, teknopark çalışanlarının finansal tutum ($t(379)=-1,154$, $p>0,05$) ve finansal davranışlarında ($t(379)=1,375$, $p>0,05$) anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle H15 ve H16 hipotezleri kabul edilmemiştir.

Araştırmanın on yedinci hipotezi “Finansal tutum bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre farklılık gösterir” ve on sekizinci hipotezi de “Finansal davranış bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre farklılık gösterir” şeklinde belirlenmiştir. Teknopark çalışanlarının bakmakla yükümlü oldukları kişi sayısına göre finansal tutum ve finansal davranış açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ANOVA testi uygulanmıştır. Analiz bulguları Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14. Bakmakla Yüklü Olunan Kişi Sayısına Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu

Değişken	Bakmakla Yüklü Olunan Kişi Sayısı	N	Ortalama	Standart Sapma	F testi	p-değeri	Post Hoc (LSD)
Finansal Tutum	0 ¹	157	2,9029	0,69606	3,130**	0,009	4-5*
	1 ²	53	2,9009	0,70257			
	2 ³	59	2,9364	0,57534			
	3 ⁴	86	3,1701	0,75486			
	4 ⁵	23	2,5870	0,84059			
	5 veya üstü ⁶	3	3,0417	0,38188			
Finansal Davranış	0 ¹	157	3,3025	0,74865	9,211**	0,000	1-3** 1-4** 1-5** 2-4** 2-5*
	1 ²	53	3,4151	0,73933			
	2 ³	59	3,6921	0,70017			
	3 ⁴	86	3,8469	0,57577			
	4 ⁵	23	3,9420	0,78754			
	5 veya üstü ⁶	3	3,4444	0,34694			

Not: *p<0,05; **p<0,01; N=381; serbestlik derecesi=380

Tablo 14'den görüldüğü üzere, teknopark çalışanlarının bakmakla yüklü oldukları kişi sayısına göre hem finansal tutumları ($t(380)=3,130$, $p<0,01$) hem de finansal davranışları ($t(380)=9,211$, $p<0,01$) anlamlı bir farklılık göstermektedir. Finansal tutum ortalamalarına bakıldığında, teknopark çalışanlarının bakmakla yüklü oldukları kişi sayısı 3 olanların (Ort=3,1701), 5 veya üstü (Ort=3,0417), 2 (Ort=2,9364), 0 (Ort=2,9029), 1 (Ort=2,9009) ve 4 (Ort=2,5870) olanlara kıyasla daha yüksek finansal tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Bakmakla yüklü oldukları kişi sayısı 4 olan (Ort=3,9420) teknopark çalışanlarının, 3 (Ort=3,8469), 2 olana (Ort=3,6921), 5 veya üstü (Ort=3,4444), 1 (Ort=3,4151) ve 0 olanlara (Ort=3,3025) kıyasla finansal davranış ortalamaları daha yüksektir. Bu doğrultuda H17 ve H18 hipotezleri kabul edilmiştir.

Araştırmada ayrıca finansal tutumun finansal davranışı ne şekilde etkilediğini tespit etmek için regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Analizde demografik değişkenler kontrol değişkenleri olarak modele dahil edilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 15'te gösterilmiştir.

Tablo 15. Finansal Tutumun Finansal Davranışa Etkisi

Değişkenler	Bağımlı Değişken	
	Finansal Davranış	
Kontrol Değişkenleri	Model 1	Model 2
Cinsiyet	0,171*	0,160
Yaş	0,137	0,116
Medeni Durum	-0,023	-0,046
Aylık Gelir	0,115*	0,105*
Eğitim Düzeyi	-0,054	-0,069
İş Tecrübesi	0,043	0,060
Ev Sahipliği	0,033	0,029
Araba Sahipliği	0,076	0,037
Kişi Sayısı	0,068*	0,068*
Bağımsız Değişken		
Finansal Tutum (VIF=1,030, Tolerans=0,971)		0,251**
F değeri	8,024**	10,387**
R²	0,163	0,219
Düzeltilmiş R²	0,143	0,198
Durbin-Watson		1,692

Not: *p<0,05; **p<0,01; N=381

Regresyon analizi kapsamında çoklu doğrusal bağlantının (multicollinearity) olup olmadığı VIF ve tolerans değerleri ile incelenmiştir. Bu kapsamda finansal tutum bağımsız değişkeni için hesaplanan VIF değerinin 10'un altında ve tolerans değerinin 0,100'ün üzerinde olması çoklu doğrusal bağlantının bulunmadığı anlamına gelmektedir (Hair vd., 2009; Kline, 2016; Sekaran & Bougie, 2016). Ayrıca, Durbin-Watson değerinin 2'ye yakın olması hata terimleri arasında otokorelasyonun olmadığını göstermektedir (Cohen vd., 2003).

Regresyon analizi sonucunda elde edilen bulgulara göre finansal tutumun, finansal davranış üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi bulunmaktadır. Bu kapsamda, teknopark çalışanlarının finansal tutumu (H19:β=0,251, p<0,01) teknopark çalışanlarının finansal davranışını pozitif ve anlamlı olarak etkilemektedir. Dolayısıyla H19 hipotezi kabul edilmiştir.

Analizler sonucunda elde edilen sonuçların genel görünümü Tablo 16’da özetlenmiştir.

Tablo 16. Hipotezlerin Toplu Sonuçları.

Hipotezler		Hipotez Testi Sonucu
H1	Finansal tutum cinsiyete göre farklılık gösterir.	Kabul Edilmedi
H2	Finansal davranış cinsiyete göre farklılık gösterir.	Kabul Edilmedi
H3	Finansal tutum yaşa göre farklılık gösterir.	Kabul
H4	Finansal davranış yaşa göre farklılık gösterir.	Kabul
H5	Finansal tutum medeni duruma farklılık gösterir.	Kabul Edilmedi
H6	Finansal davranış medeni duruma göre farklılık gösterir.	Kabul
H7	Finansal tutum aylık gelire göre farklılık gösterir.	Kabul Edilmedi
H8	Finansal davranış aylık gelire göre farklılık gösterir.	Kabul
H9	Finansal tutum öğrenim durumuna göre farklılık gösterir.	Kabul Edilmedi
H10	Finansal davranış öğrenim durumuna göre farklılık gösterir.	Kabul
H11	Finansal tutum iş tecrübesine göre farklılık gösterir.	Kabul
H12	Finansal davranış iş tecrübesine göre farklılık gösterir.	Kabul
H13	Finansal tutum ev sahipliğine göre farklılık gösterir.	Kabul Edilmedi
H14	Finansal davranış ev sahipliğine göre farklılık gösterir.	Kabul Edilmedi
H15	Finansal tutum araba sahipliğine göre farklılık gösterir.	Kabul Edilmedi
H16	Finansal davranış araba sahipliğine göre farklılık gösterir.	Kabul Edilmedi
H17	Finansal tutum bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre farklılık gösterir.	Kabul
H18	Finansal davranış bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre farklılık gösterir.	Kabul
H19	Finansal tutum finansal davranışı etkiler.	Kabul

Gerçekleştirilen analizler sonucunda finansal tutumun finansal davranışı olumlu şekilde ve anlamlı olarak etkilediği tespit edilmiştir. Farklılık analizleri kapsamında ise teknopark çalışanlarının finansal tutumu yaşa, iş tecrübesine ve bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre farklılık göstermiştir. Teknopark çalışanlarının finansal davranışı ise yaşa, medeni duruma, aylık gelire, öğrenim durumuna, iş tecrübesine ve bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre farklılık göstermiştir.

SONUÇ

Teknoparklar ülke ekonomilerinin gelişiminde önemli rol oynamaya başlamışlardır. Teknoparklarda bulunan firmaların personellerinin yetkinliklerinin üst seviyede olması bu firmaların varlıklarını sürdürme ve büyümelerinde önem taşımaktadır. Ürün veya hizmetleri ne kadar iyi olsa da finansal yönden iyi yönetilemeyen bir firmanın ömrü uzun olamayacaktır.

Bu çalışmada Türkiye’de faaliyette bulunan teknoparklarda çalışan kişilerin finansal tutum ve davranışlarının demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte finansal tutumun finansal davranış üzerinde etkisi olup olmadığı da araştırılmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket çalışması tercih edilmiş ve araştırma Türkiye’deki teknoparklarda çalışan 381 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Analiz kapsamında oluşturulan hipotezler regresyon analizi, t-testi ve ANOVA analizi ile test edilmiştir.

Çalışma kapsamındaki katılımcıların demografik özellikleri aşağıda özetlenmiştir.

- Ankete katılan teknopark çalışanlarından %70,9’u kadındır.
- Teknopark çalışanları yaş açısından değerlendirildiğinde, en yüksek orana 18-25 yaş aralığındaki çalışanların sahip olduğu gözlemlenmiştir. Buradan hareketle çalışanların önemli bir kısmının gençlerden oluştuğu söylenebilir.
- Ankete katılan teknopark çalışanları medeni durumuna göre değerlendirildiğinde yarısından fazlasının (%52,5) evli olduğu tespit edilmiştir.
- Teknopark çalışanlarının aylık gelirlerine bakıldığında büyük bir kısım çalışanın 4.501 TL ve üstü aylık gelir elde ettiği anlaşılmaktadır.
- Katılımcıların eğitim durumuna bakıldığında ise katılımcıların yaklaşık yarısının (%49,3) lisans mezunu olduğu görülmektedir. Onu doktora ve yüksek lisans seviyeleri takip etmiştir. Bu durum teknopark çalışanlarının büyük bir kısmının lisans ve üstü seviyede eğitim aldıklarını ortaya koymaktadır.
- Katılımcıların iş tecrübelerine bakıldığında 16 yıl ve üstü iş deneyimine sahip olanların çoğunlukta olduğu (%29,9) görülmektedir.

- Katılımcıların %33,6'sı ev sahibi olduklarını belirtmiştir. Araba sahipliği ise %39,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Katılımcıların büyük bir kısmı (%41,2) bakmakla yükümlü kimselerinin olmadığını ifade etmişlerdir.

Çalışma kapsamında cinsiyet, yaş, medeni durum, aylık gelir, öğrenim durumu, iş tecrübesi, ev sahipliği, araba sahipliği ve bakmakla yükümlü olunan kişi sayısı değişkenleriyle finansal tutum ve davranışa yönelik oluşturulan hipotezler test edilmiş ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Teknopark çalışanlarının finansal tutum ve davranışlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu durum erkek ve kadın katılımcılar arasında finansal tutum ve davranış arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Teknopark çalışanlarının finansal tutum ve davranışlarının yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Özellikle 18-25 yaş arası kişilerin ileri yaştaakilere oranla hem finansal tutum hem de finansal davranış konularında anlamlı bir farklılığa sahip oldukları görülmüştür.

Analiz kapsamına alınan katılımcıların finansal tutumları medeni duruma göre farklılık göstermezken, finansal davranışları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Yine benzer bir şekilde katılımcıların finansal tutumları aylık gelir ve öğrenim durumuna göre farklılık göstermezken, finansal davranışları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Teknopark çalışanlarının finansal tutum ve davranışlarının iş tecrübesine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu durum özellikle iş tecrübesi az olanlarla iş tecrübesi en fazla olanlar arasında çok daha belirgin bir şekildedir.

Katılımcıların finansal tutum ve davranışlarının hem ev sahipliği hem de araba sahipliği durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği çalışmada elde edilen sonuçlardan anlaşılmaktadır. Teknopark çalışanlarının finansal tutum ve davranışlarının bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre ise anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Özellikle finansal davranışta, bakmakla yükümlü olunan kişi sayısının az olandan çok olana doğru gidildikçe katılımcılar arasında çok daha net bir şekilde anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Çalışmada son olarak ise finansal tutumun finansal davranışa etkisi olup olmadığını belirlemek için regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Regresyon analizi sonucunda finansal tutumun, finansal davranış üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada elde sonuçlar teknopark çalışanlarının ve benzer çalışma alanına sahip kişilerin hayatın her anında yaşanılabilen finansal problemlerin çözümünde bireylere destek sağlaması açısından bir yol haritası olabilir. Bununla birlikte teknopark çalışanlarının farklı demografik özelliklerinin finansal tutum ve finansal davranış üzerindeki etkisine yönelik ulaşılan sonuçlar daha sonra benzer çalışma alanı veya farklı çalışma alanlarında yapılacak sonuçlar ile karşılaştırılabilecektir. Ayrıca teknopark çalışanları üzerine gerçekleştirilen çalışma sayısının çok kısıtlı olması da bu çalışmanın kapsamı bakımından literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Belirtilmiş olan katkılar yanında çalışmanın bazı kısıtları da bulunmaktadır. İlk olarak, Türkiye’de bulunan tüm teknopark çalışanlarına ulaşılamamış veriler kolayda örnekleme ile 381 teknopark çalışanından elde edilmiştir. İkinci kısıtlama olarak, verinin Covid-19 döneminde toplanması nedeni ile yüz yüze anket yöntemiyle sınırlı sayıda anket gerçekleştirilebilmiştir. Söz konusu dönemde teknopark çalışanlarının pek çoğunun evden çalışması sebebiyle teknopark çalışanlarına online anket tekniği ile ulaşılmaya çalışılmış ancak beklenenden daha az dönüş yapan katılımcı söz konusu olmuştur. Ayrıca çalışma, verileri geçerli sayılan 381 katılımcı ile yapılmış ve cevaplamasında hata yapmış olan katılımcılar analiz dışında tutulmuştur. Diğer yandan, araştırmanın örneklem ve yöntem bakımı açısından sınırlılıkları olduğu ve bu sınırlılıkların gelecek dönemlerde yapılabilecek çalışmalar ile ortadan kaldırabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, İ. A., & Ayşe, Ş. E. (2009). Plan-Bütçe İlişkisi Açısından İç Denetim. *Maliye Dergisi*(156), 83-103.
- Alkaya, A., & Yağlı, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık - Finansal Bilgi, Davranış Ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İibf Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *The Journal Of International Social Research*, 8(40), 585-599. Doi:10.17719/Jisr.20154013941
- Ares, L., L'Opez , S., Gonz'alez, S., & Pazos, D. (2021). Does Self-Control Constitute A Driver Of Millennials' Financial Behaviors. *Journal Of Behavioral And Experimental Economics*, 93(2):101702, 1-15. Doi:10.1016/J.Soc.2021.101702
- Asmara, A. Y., Oktaviyanti, D., Alamsyah, P., & Zulhamdani, M. (2018, JANUARY 20). Researcher Of Science-Technology-Innovation (STI) Policy At Indonesian Institute Of. *Indonesian Institute Of Sciences*(19/3), S. 5-53. ISSN:0854 - 3844 Adresinden Alındı
- Ateş, A. (2007). Finansal Yatırımların Davranışsal Finans Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi İşletme Ana Bilim Dalı Muhasebe-Finansman Bilim Dalı Yüksek Lisans Tez*, S. 1-149.
- Atkinson, A., & Messy, F.-A. (2012). *Measuring Financial Literacy: Results Of The OECD / International Network On Financial Education (INFE) Pilot Study*. Rusya: OECD. Doi:10.1787/20797117
- Bayındırlı, M. Ö. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık, Finansal Tutum Ve Davranış Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma Karabük Üniversitesi Örneği. *Karabük Nüniversitesi İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, 1-109.
- Bilim Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığı. (2014, 03 24). *Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği*(29797). Ankara, Türkiye: Resmi Gazete.
- Bozkuş, S., & Üçdoğruk, Ş. (2008). Hanehalkı Tasarruf Tercihleri: Türkiye Örneği. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 45 (518), 1-85.
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory Factor Analysis For Applied Research*. New York: A Division Of Guilford Press.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2001). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Cilt 1). Ankara: Pegem Akademi.
- Cansız, M., Kurnaz, Z., & Yavan, N. (2018). Girişimcilik Ekosisteminde Türkiye İçin Yeni Bir Araç: Yenilik Merkezleri. *Verimlilik Dergisi*, 4, 7-69.
- Cohen, J., Cohen, P., West, S. G., & Aiken, L. S. (2003). *Applied Multiple Regression/Correlation Analysis for the Behavioral Sciences* (3. Baskı). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

- Coşkun, S. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Davranış Ve Tutumlarının Belirlenmesi: Finansal Okuryazarlık Algıları Üzerine Bir Araştırma. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 2247-2259.
- ÇAKIROĞLU, L. (2017, 16 01). How Startups Succeed? *Yüksek Lisans Tezi*, S. 1-77.
- Çapanoğlu, M. F. (2013). Üniversite Sanayi İşbirliği Çerçevesinde Teknokentlerin İşleyişi Ve Hacettepe Teknokent Uygulaması. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, 1-139. Doi:2015-10-15T07:29:34Z
- Çelik, M. (2011). Şirketlerin İnovasyon Yapma Eğiliminde Üniversite-Sanayi İş Birliğinin Rolü Ve Odtü Teknokent Örneği. *Marmara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi*(274010), 1-133.
- Çengelci, Ş. E. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Finansal Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *YÜKSEK LİSANS TEZİ*, 1-79. Doi:572461
- Çolak, P. D., & Öztürkler, D. D. (2012, Eylül). Tasarrufun Belirleyicileri: Küresel Tasarruf Eğiliminde Değişim Ve Türkiye’de Hanehalkı Tasarruf Eğiliminin Analizi. *Bankacılar Dergisi*(82), 3-44. Doi: 1300-0217
- Dağdelen, T. (2017). Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Ve Aydın İlindeki Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Üzerine Bir Uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*, S. 1-22. Doi:472186
- Daubert, M. J. (2000). Understanding The Budget Process. *Türk Kütüphaneciliği*, 14(1), 82-105.
- Denk, Z., Demir, Ö., & Sezgin, E. E. (2018). Kartlı Ödeme Sistemlerinin Finansal Davranış Ve Tutum Üzerindeki Etkisi: Elazığ-Malatya İli Avm Müşterileri Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(1), 187-202.
- Eryılmaz, A. (2011). Pozitif Psikoterapi Ve Gelişimsel Rehberlik Bağlamında Ergenler İçin Bütçe Yönetme Konusunda Sınıf Rehberliği Programı. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-17.
- Fonseca, R., Garcia, P. L., & Pissarides, C. (2001). Entrepreneurship, Start-Up Costs Andemployment. *European Economic Review*, 45(4-6), 693-707.
- Görkemli, H. N. (2011). Bölgesel Kalkınmada Teknoparkların Önemi Ve Konya Teknokent Örneği. *Selçuk Üniversitesi İktisat Ana Bilim Dalı Doktora Tezi*, 1-203. Doi:280964
- Güzdüzalp, A. A., & Şener, A. (2018). Finansal Yönetim, Finansal Stres, Finansal Memnuniyet Ve Yaşam Memnuniyeti İle Hanehalkı Borçlanma Düzeyi Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma. *1. Uluslararası Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Sempozyumu Tam Metin Bildiriler Kitabı* (S. 21-35). Ankara: Berikan Yayınevi.

- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2009). *Multivariate Data Analysis: Global Edition, 7th Edition* (Cilt 7). Londra: Pearson Eğitimi. Doi:9780135153093
- Haque, A., & Zulfigaar, M. (2016). Women's Economic Empowerment Through Financial Literacy, Financial Attitude And Financial Wellbeing. *International Journal Of Business And Social Science*, 3(7), 78-81.
- [Http://Odtuteknokent.Com.Tr](http://Odtuteknokent.Com.Tr). (2021, 09 01). [Http://Odtuteknokent.Com.Tr/Tr/Hakkinda/Rakamlarla-Dunyadaki-Teknokentler](http://Odtuteknokent.Com.Tr/Tr/Hakkinda/Rakamlarla-Dunyadaki-Teknokentler): [Http://Odtuteknokent.Com.Tr](http://Odtuteknokent.Com.Tr) Adresinden Alındı
- [Https://Www.Fo-Der.Org/](https://Www.Fo-Der.Org/). (2020, 08 28). FODER: [Https://Www.Fo-Der.Org/Finansal-Okuryazarlik-Neden-Bu-Kadar-Onemli/](https://Www.Fo-Der.Org/Finansal-Okuryazarlik-Neden-Bu-Kadar-Onemli/) Adresinden Alındı
- [Https://Www.Kosgeb.Gov.Tr](https://Www.Kosgeb.Gov.Tr). (2021). KOSGEB: [Https://Www.Kosgeb.Gov.Tr/Site/Tr/Genel/Destekler/6312/Girisimcilik-Destekleri](https://Www.Kosgeb.Gov.Tr/Site/Tr/Genel/Destekler/6312/Girisimcilik-Destekleri) Adresinden Alındı
- [Https://Www.Nkuteknopark.Com](https://Www.Nkuteknopark.Com). (2020, 01 09). [Https://Www.Nkuteknopark.Com/Tr/Dunyada-Teknoparklar/](https://Www.Nkuteknopark.Com/Tr/Dunyada-Teknoparklar/): [Https://Www.Nkuteknopark.Com/Tr/Dunyada-Teknoparklar/](https://Www.Nkuteknopark.Com/Tr/Dunyada-Teknoparklar/) Adresinden Alındı
- [Https://Www.Tgbd.Org.Tr](https://Www.Tgbd.Org.Tr). (2020, 08 30). Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Derneği: [Https://Www.Tgbd.Org.Tr/Teknopark-Tanimi-Icerik-20](https://Www.Tgbd.Org.Tr/Teknopark-Tanimi-Icerik-20) Adresinden Alındı
- Işıктаş, B. (2015). An Investigation On Reasons Of Startup Failure: The Role Of Entrepreneur. *Çankaya Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi*, 1-114. Doi:20.500.12416/731
- Jeffery Dew, J. J. (2011). The Financial Management Behavior Scale: Development And Validation. *Journal Of Financial Counseling And Planning*, 1(22), 43-59.
- Kağızman, H. B. (2008). Türkiye'deki Teknoparklarda Faaliyet Gösteren İşletmelerin Yönetmel Sorunları. *Gazi Üniversitesi İşletme Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, 2(26), 1-200.
- Kalfaoğlu, A. G., & Bedük, P. D. (2018). Türkiye'nin Start-Up Ekosisteminin İncelenmesi "Osr Robotics" Firması Örnek Olay. *Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 25-40.
- Kartal, Y. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık, Finansal Tutum Ve Davranış Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Necmettin Erbakan Üniversitesi Örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, 1-77. Doi:20.500.12452/4632
- Kılcan, B., & Ergür, Ş. (2019). Finansal Tutum Ölçeğinin (FTÖ) Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışmaları. *Gelecek Vizyonlar Dergisi*, 3(3), 58-67.
- Kılıç, D. (2019). *Finansal Okuryazarlık Ve Finansal Refahın Belirleyicileri* (Cilt 1). Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

- Kline, R. B. (2016). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling* (4. Baskı). New York: The Guilford Press.
- Koloğlugil, S. (2019). Freelance Çalışma, Start-Up Girişimcilik Ve İşin Geleceği: Kurumsalca Bir Yaklaşım. *Yıldız Social Science Review*, 237-247. Doi: 10.51803/Yssr.604248
- Kolvereid, L., & Isaksen, E. (2005). New Business Start-Up And Subsequent Entry Into Self-Employment. *Journal Of Business Venturing*, 21(6), 886-906. Doi:10.1016/J.Jbusvent.2005.06.008
- Lee, K.-J., & Kim, E.-Y. (2018). A Leadership Competency Model Of Science And Technology Parks: The Case Of Chungbuk Techno Park İn Korea. *Journal Of Technology Management And Innovation*, 4(13), 105-106. Doi: 10.4067/S0718-27242018000400105
- Lianto, R., & Elizabeth, S. M. (2021). Analisis Pengaruh Financial Attitude, Financial Knowledge, Income Terhadap Financial Behavior Dı Kalangan Ibu Rumah Tangga Palembang (Studi Kasus Kecamatan Ilir Timur I). *Jurnal Ilmu Manajemen*, 1(8), 1-12.
- Lusardi, A. (2008). Financial Literacy: An Essential Tool For İnformed Consumer Choice? *CFS Working Paper Series Center For Financial Studies*, 260-271. Doi:10.2139/SSrn.1336389
- Maccallum , R., Widaman , K., Vaiz , K., & Hong, S. (2001). Sample Size İn Factor Analysis: The Role Of Model Error. *36(4)*, 611-637.
- Meydan, S., & Güvemli, B. (2019). Financial Attitudes And Behaviors Of College Students: Evidence From Trakya University. *Trakya Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*(Özel Sayı), 1-121.
- Moss, P., & Urban , M. (2017). The Organisation For Economic Co-Operation And Development's International Early Learning Study: What Happened Next. *Erken Çocuklukta Güncel Konular*, 2(18), 250-258. Doi:10.1177/1463949117714086
- Nunnally , J., & Bernstein , I. (1994). *Psychometric Theory* (Cilt 3. Edition). New York: Mcgraw-Hill Inc.
- Omur, N., & Nazik, M. (2014). Öğretmenler İçin Bireysel Finans Alanında Finansal Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *E-Journal Of New World Sciences Academy*, 90-99.
- Onur, N., & Nazik, M. (2014). Öğretmenler İçin Bireysel Finans Alanında Finansal Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi (Ftö): Geçerlik Ve Güvenilirlik Çalışması. *E-Journal Of New World Sciences Academy*, 4(9), 91-93. Doi: 1306-3111/1308-7355
- Özdamar, K. (1999) Paket Program ile İstatistiksel Veri Analizi, Kaan Kitabevi
- Öztürk, E., & Demir, Y. (2015). Finansal Okuryazarlık Ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*(68), 113-134.

- Payziner, A. G. (2017). Finansal Okuryazarlığa İlişkin Tutum Ve Davranışların Belirlenmesi: Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(58), 432-452.
- Raaij, W. V. (2013). *Understanding Consumer Financial Behavior Money Management In An Age Of Financial Illiteracy* (Cilt 2). NEW YORK: PALGRAVE MACMILLAN. Doi:10.1057/9781137544254
- Sarıgül, Y. H. (2015). Finansal Okuryazarlık Tutum Ve Davranış Geliştirme Ölçeği: Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik. *Yönetim Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 200-218.
- Sarıtaş, Ö. (2019). Teknokentlerde Girişimcilik Ekosistemi:Malatya Teknokent Örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, S. 43-50.
- Sekaran, U., & Bougie, R. (2016). *Research Methods for Business A Skill-Building Approach* (7. Baskı). Chichester: Wiley.
- Shahini, B. (2017). Financial Literacy And Financial Behavior: An Evidence Of Linkage In Albanian Context. , *Advances In Applied Economic Research, Springer Proceedings In Business And Economics*, 9(9), 111-125.
- Siswanti, I., & Halida, A. M. (2021). Financial Knowledge, Financial Attitude, And Financial Management Behavior: Self-Control As Mediating. *The International Journal Of Accounting And Business Society*, 105-114. Doi: 10.21776/Ub.İjabs.2020.28.1.5
- Stolper, O. A., & Walter, A. (2017). Financial Literacy, financial Advice, And financial Behavior. *J Bus Econ*, 5(87), 581-643.
- Sugiyanto, T., Radianto, W. E., Efrata, T. C., & Dewi, L. (2019). Financial Literacy, Financial Attitude, And Financial Behavior Of Young Pioneering Business Entrepreneurs. *Advances In Economics, Business And Management Research*, 352-359. Doi:10.2991/İcoi-19.2019.60
- Şarlak, Z. (2011). *Aile Bütçesi Ve Kaynak Yönetimi*. İstanbul: Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Doi:978-605-4628-16-2
- Şencan, H. (2005). *Sosyal Ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şener, A., & Gündüzalp, A. A. (2018). Materyalizmin Borçlanma, Harcama Eğilimi Ve Yaşam Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi. *II. Uluslararası Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Sempozyumu Tam Metin Bildiriler Kitabı*. 2, S. 35-47. Ankara: Berikan Yayınevi. Doi:978-625-7319-31-7
- Şimsek, K. (2015). Open Innovation Practices In Science Park Firms In Turkey. *Istanbul Technical University Graduate School Of Science Engineering And Technology*, 1-245. Doi:978-1-77592-111-0
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Usimng Multivariate Statistics*. Londra: Published By Pearson.
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların Ölçülmesiyle SPSS İle Veri Analizi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- The World Bank, B. (2018). *The Global Findex Database 2017 Measuring Financial Inclusion And The Fintech Revolution*. Washington: Asli

Demirgüç-Kunt, Leora Klapper, Dorothe Singer, Saniya Ansar, Jake Hess.
Doi:10986/29510

- Toprak, Y. V. (2018). Türkiye'nin Gelişme Sürecinde Teknoloji Politikaları: Teknoparklar. *Yüksek Lisans Tezi*, S. 69-80.
- Torgal, F. P., Ramussen, E., Geaqvist, C. G., Ivanov, V., Kaklausas, A., & Makonin, S. (2016). *Start-Up Creation* (2 B.). Sawston: Woodhead Publishing.
- Uysal, Y. D. (2008). Örgütsel Kaynak Ve Hedef İlişisini Sağlamada Bütçe Süreci Ve Uygulamaları: Bütçe Planlama, Yürütme Ve Kontrol. *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*(38), 113-122.
- Ünal, E. U. (2015). Effects Of Some Behavioral Properties Of Firms On Firm Innovation Capability: An Empirical Study On Micro And Small Sized Softwarefirms In Odtü Teknokent. *In Partial Fulfillment Of The Requirements For The Degree Of Master Of Science I Industrial Engineering*, S. 1-20.
- Www.Tgbd.Org.Tr. (2021). Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Derneği: <https://www.tgbd.org.tr/turkiyede-teknoparklar-icerik-35> adresinden alındı

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.	Yenilik Merkezleri Tarafından Sağlanabilecek Hizmetler.	39
Tablo 2.	Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler.	63
Tablo 3.	Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	65
Tablo 4.	Çarpıklık ve Basıklık Değerleri.	66
Tablo 5.	Ölçeklere Ait Güvenilirlik Analizi Bulguları.....	66
Tablo 6.	Cinsiyete Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.	67
Tablo 7.	Yaş Durumuna Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.....	67
Tablo 8.	Medeni Duruma Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.....	68
Tablo 9.	Aylık Gelire Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.	69
Tablo 10.	Eğitim Durumuna Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.	70
Tablo 11.	İş Tecrübesine Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.....	71
Tablo 12.	Ev Sahipliğine Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.	71
Tablo 13.	Araba Sahipliğine Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu.	72
Tablo 14.	Bakmakla Yükümlü Olunan Kişi Sayısına Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu	73
Tablo 15.	Finansal Tutumun Finansal Davranışa Etkisi	74
Tablo 16.	Hipotezlerin Toplu Sonuçları.....	75

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Ülke Gruplarına Göre Tasarruf Oranları	25
Grafik 2. Hane Halkının Tasarruf Yapma Eğiliminin Nedenleri 2019.	26

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Finansal Yönetim Davranışı	20
Şekil 2. Teknopark Olgusu	35
Şekil 3. Teknopark Uygulama Yelpazesi	36
Şekil 4. Teknoparkların Amaç ve Fonksiyonlar	41
Şekil 5. Start-Up'ların Gelişim Evreleri.....	54

EKLER

Ek-1: Anket Formu

Değerli Katılımcı,

Bu anket formu, "Teknopark Çalışanlarının Finansal Tutum ve Davranışlarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma" başlıklı *Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Girişimcilik Anabilim Dalı*'nda yürütülen yüksek lisans tez çalışmasının uygulama kısmı ile ilgilidir. Ankette yer alan sorulara verilen cevapların tamamen akademik ve bilimsel amaçlara yönelik olarak kullanılacağını teyit etmek isteriz. Anketi cevaplandırma konusunda göstereceğiniz hassasiyet için şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

A. DEMOGRAFİK BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz	☐ Kadın ☐ Erkek
2. Yaşınız	☐ 18-25 yaş arası ☐ 26-35 yaş arası ☐ 36-45 yaş arası ☐ 46-55 yaş arası ☐ 56 yaş ve üstü
3. Medeni durumunuz	☐ Bekar ☐ Evli
4. Aylık toplam geliriniz	☐ 0-1.500 ₺ ☐ 1.501-3.000 ₺ ☐ 3.001-4.500 ₺ ☐ 4.501 ₺ ve üstü
5. Eğitim düzeyiniz	☐ Lise ve altı ☐ Önlisans ☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora
6. İş tecrübeniz	☐ 1 yıl veya daha az ☐ 2-5 yıl arası ☐ 6-10 yıl arası ☐ 11-15 yıl arası ☐ 16 yıl ve üstü
7. Kendinize ait eviniz var mı?	☐ Evet ☐ Hayır
8. Kendinize ait arabanız var mı?	☐ Evet ☐ Hayır
9. Bakmakla yükümlü olduğunuz kişi sayısı	☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 veya üstü

B. FİNANSAL TUTUMLARI BELİRLEMeye YÖNELİK SORULAR

Aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katıldığınızı belirtiniz.

SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	1	2	3	4	5
1. Para ile ilgili konular karmaşıktır.					
2. Planlanmamış harcamalar için köşede para bulundurulmalıdır.					
3. Finansal planlama ve bütçe çok parası olanlar için gereklidir.					
4. Günlük ve haftalık gibi kısa dönemler için harcama planı yapmak gereksizdir.					
5. Ne yaparsam yapayım finansal durumumda bir değişiklik olmaz.					
6. Finans konularında eğitim almak isterim.					
7. Alışveriş yapmak mutluluğum için çok önemlidir.					
8. Para, harcanmak içindir, biriktirmek için değil.					

Ç. FİNANSAL DAVRANIŞLARI BELİRLEMeye YÖNELİK SORULAR

Aşağıdaki eylemleri ne sıklıkla gerçekleştirdiğinizi belirtiniz.

SORULAR	Hiçbir zaman	Çok Nadiren	Ara Sıra	Genellikle	Her Zaman
	1	2	3	4	5
1. Harcamalarımı kontrol etmekte zorlanırım.					
2. Haftalık ve aylık harcama planları yaparım.					
3. Paramın nasıl bittiğini anlamam.					
4. Alışveriş yaparken fiyatları kıyaslarım.					
5. Bir şey satın alırken finansal durumumu dikkate alırım.					
6. Gazetelerin ve televizyonların ekonomi ve finans haberlerini izlerim.					

ÖZGEÇMİŞ

2022 yılında Karabük Üniversitesi Girişimcilik Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans öğrencisi. 2019 yılında Karabük Üniversitesi İşletme Fakültesi Girişimcilik Bölümü lisans öğretimini tamamladı. Ekontek Su Arıtma Sistemlerinde Muhasebe Görevlisi olarak çalışmaktadır.